

KOVA

KOVOJ TU LAYSI SAVO TIESAS

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:	ADRISAS:
metams 2.00	1815 Moyamensing ave.
pusmečiui 1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 23

Philadelphia, Pa. 5 Birželio (June) 1908 m.

Metai IV.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Ir žmoniškumą valdo aplinkybės.

HOMO homini lupus — žmogus žmogui vilkas, — pasakė filiozofas viduramžiuose, kada buvo ganiota ir kankinta žmonės už mažiausią nenuolankumą, už mažiausią minties laisvumą. Krikščionybė nuo seniai skelbia, kad žmogus žmogui yra brolis, artimas. Ir šiaudien, kada jau žmonių laisvė, per jų pačių kovas, ilgus sunkias kovas, labiaus prasiplatinusi, daugelis varguolių įtiki, kad ištikrųjų jo artimu, jo geradėju yra kiekviens, ypač tas, kuris už jį turtingesnis, galingesnis. Tai paprastas apsigavimas. Apsigauua teip ne viens darbininkas, kol da yra vadinama «gerovė», kol darbai gerai eina ir tt. Bet šiaudien, krizio laiku, kiekviens supranta, kad labai-labai klydo. Šiaudien aiškiai, kaip ant delno, matyt, kad ypač turtingiejie, kurie pirma trupiniais nuo stalo nukritusiais apsigarsindavo esą

labdariais, mielaširdingais, — visai nežmoniški. Darbai vienur sustojo, darbininkų yra daugybė be darbo, o kitur eina gerai darbas, bet darbdaviai savo darbininkams numuša uzdarbius ir liepia daugiau dirbti, aršiai, nežmoniškai su jais elgiasi, koļiojas. Kas tai? Kodėl teip daro tie patys, kurie seniau gal labai gražiai apsieidavo su darbininku? Aišku — dėlto, kad daugybė nuskurusių bedarbių laukia už dirbtuvės vartų ir siulosi dirbti už menką ką, kad tik nuo bado apsiginti. Ir iš krizio naudojasi visi samdytojai. Miesto bedarbiai tikisi gaut darbą kaime; bet ir čia mažiau, negu kitais metais, reikalauja darbininkų, nes samdytojams dabartinės aplinkybės suteikė galę spausti tuos pačius darbininkus, ir jie atlieka tą patį darbą, kurį pirma dirbdavo daug didesnis darbininkų skaičius. Bedarbė ir žmonių skurdas tai yra palaima

Stypod
met ppppp a. b. c. ppppp ppp
Stypod

turtingiems; jie tatai išnaudoja, jie per tai darosi galingesniais arba nežmoniškesniais. Jų išnaudojamieji, budami per daug nuskurę, yra persilpni su jais kovot: darbininkai gali kovot prieš savo skriaudas ir spaudą tik susivieniję tarp savęs, o kaip čia vienysiesi, kad nėra spėkų — nors dvasiškų spėkų būtų, bet medžiškų nėra, tai ir viską prisieina noroms-nenoroms apleisti... ir virst į palaidą nežmonišką sutvėrimą. Ir pasirodo, kad visokių neva doros mokytojų skelbimas apie «artymo meilę», kad reikia mylėt kiekvieną, nedaryt to kitam, kas pačiam nemiela, yra tai tik tušti pasakojimai, o tankiai jie veidmainingi: tie skelbėjai turėtų sakyti: «mylėk mane, savo artumą, kada aš tave skriaudžiu, daryk man gerai, kada aš tau darau blogai» — teip sakydami jie nebūtų veidmainiais...

Netik tarp darbininkų ir samdytojų sunkiuose laikuose aiškiai apsiereiškia žmogiškas vilkas; ir pačių susipratusiųjų darbininkų organizacijose kyla nesutikimai, vaidai ir vienybės sunykimas, arba ir visiškas pakrikimas. Visados visokių organizacijose atsiranda intrigantų, kurie tai dėl garbės, tai dėl savo naudos, tai dėl ypatingų nesutikimų kelia nesutikimus ir visoj organizacijoje, savo ypatingus reikalus pradeda ginti vardu visos organizacijos reikalų. Bet toki virviniai šokinėtojai neturi pasisekimo, kuomet organizacija gerai stovi, kuomet — tiesiog sakant — jos išdas neišsekęs. Nereikia nagrinėt, dėlko kyla didžiausi nesutikimai — pavyzdžiui imkime — Susivienijime L.A. arba ir LSSąjungoje, — vis tai dėl medžiškų trukumų, dėl nenuoseklus pinigų suvartojimo, arba dėl išdo sumenkėjimo. Ir tas visai suprantama; tai natūrališkas apsiereiškimas. Šunias prastai lakinami kur—kas piktesni, o gerai pašerti guli sau pasienij ir určija ant praecivio, bet ne kanda; kogi stebėtis, kad tuli laukiniai žmonės valgo žmogieną, nes yra faktai, kad bado laike ir ne laukiniai valgo visokius paprastai jų nevalgomus šlykščius dalykus ir pagalios net žmogieną. Taigi žmoniškumą valdo aplinkybės. Blogas visuomenės surėdymas — blogos aplinkybės netobulina atskirų žmonių, bet vis slopina geresnius, pakilesnius jausmus; iš tokio surėdymo kilusi ir ši biaurioji bedarbė, pastaroji gi yra tai ta aplinkybė, kur darbininkų organizacijoms yra bloga gyventi. «Kur trumpa čia ir truksta» — sako žmonių patarlė. Tai tiesa. Kaip tik matyties neišteklis vienam dainėje, teip ir kita dalis ukės puola žemyn, ir nesunku bile kam pasėt tokius nesutikimus, nuo kurių organizacijai turi grėsti iširimas.

Aukščiaus paminėjau apie intrigantus. Tie yra ne kas kitas, kaip tik tikrieji aplinkybių vergai. Šiandieninis surėdymas spiria kiekvieną rupintis savim, savo gerove; dėlto jei yra tokios aplinkybės, kad tiesiu keliu kas negali atsiekti savo garbės—naudos, tai vartoja pašalines gudrybes ir tas neretai tokiems narsuoliams pasiseka ypač tada, kaip yra tam tinkamos aplinkybės. Amerikos demokratų partija nupuolė dėlto, kad jų priešams pasisekė įkalbėt visuomenę, jog per jos gapadoravimą atėjęs krizis. Dabar yra toks pat krizis, nors gapadorauja Amerikos visuomenėje republikonai, ir vienok socialistai nesinaudoja ta aplinkybe, kad galėtų nužemint re-

publikonus, bet tik aiškina, kad nė tie, nė kiti nėra bedarbės priežasčia, nė tie, nė kiti nėra daugiau nežmoniški, negu juos aplinkybės arba šisai surėdymas padarė. Išnaikink tokių aplinkybių priežastis ir negims daugiau nežmoniški žmonės. Teip mano maždaug visi šios galdynės revoliucionieriai, ypač socialdemokratai. Menka nauda žmonėms, jei vienas kitas niekšas pražus; svarbiausia tas, kad toki niekšai neišsiauklėtų: reikia surėdyt visuomenės gyvenimą teip, kad žmogui nebūtų progos buti niekšu. Socialistai ne dėlto peikia kapitalistų valdžią, kad patys galėtų teip-jau valdininkaut, — nors teip tvirtina mūsų kunigai, — bet dėlto, kad galima but įvest kitokią tvarką, kurioje visuomenė nekentėtų tokių bedarbės ir kitų kapitalistiškojo surėdymo smugių, o tik galėtų sparčiai eiti prie tobulumo, grožės, meilės — žodžiu sankant, prie visuotinos gerovės.

Išnaikink blogiasias aplinkybes, negims blogi žmonės.

LILI BRAUN.

Moters ir Politika.

Vertė R. Augys.

(Pabaiga).

V. Moterų pareigos politiškoj kovoje.

Vyrui nesunku parodyti jo politiškas pareigas: kas turi rinkimų teisę, kas savo balsu daro įtakmę ant įvairių visuomenės įstaigų atstovų parinkimo, tas pasielgtų labai nesumaniai, jeigu nesistengtų iš-anksto išsidirbt tvirtą nuomonę, kurią jis paskiau gali praplatint rinkimuose. Aiškinant gi apie panašios rūšies pareigas moterims, jos noriai pasislepia po savo beteisio padėjimu, tuomi pridengdamos savo protišką tinginystę, savo šaltumą reikaluose politikos. Bet net ir tosios jų, kurios supranta, kad kiekvienas visuomenės gyvenimo klausimas kliudo jas ypatingai, kurios su aktyvu žingeidumu tēmija į nuotikius, įvykstančius už jų namų, yra atsitolinusios nuo mislies, kad ant jų guli politiškos pareigos, o jei ir ateina tos pareigos joms į galvą, tai jas sulaiko moteriškas nuolankumas ir nepasitikėjimas savo spėkomis. Beturtė, viršaus savo spėkų dirbantį darbininko patį, ar nualsinta darbu pabriko mergina neretai nepriduoda sau visai svarbos, kad jų dalyvavimas didžiojo proletarijato kovoj turėtų kokią nors vertę. Tuo tarpu, ypatingai toje kovoj yra svarbus dalyvavimas kiekvienos atskiros ypatos, tarp jų ir moterų.

Istorija nepadauda nė vieno pavyzdžio aktyviško (veiklaus) moterų minių dalyvavimo politiškoj arba sociališkoj kovoj. Jėbent tik nedidelės grupos, kaip tai buvo prancūzų revoliucijos laikais, ūmai pasirodydavo ant politiškos arenos po įtekme judinančių atsitikimų, bet teip pat ūmai pradingdavo nuo jos. Iki šiam laikui nebuvo būtina reikalingos aplinkybės, kad moters nuolatos ir be permainos rūpintųsi politika, o įsekmui pasiluosavimu moteries nuo naminių pareigų, ačiu josios darbu ne savo namuose. Tas procesas prasidėjo tik neseniai ir labai svarbu, kad mes atsineštume prie jo atydziai ir su tikru savo atsakomybės supratimu.

Svarbiausia moteries pareiga tai pasirūpinti apie savo apšvietimą ir išsiluosavimą. Tai ne lengvas uždavinys tiems, kas neigijo nė pradinio apšvietimo, kas neturi po ranka laikraščių ir knygų,

kas neturi laiko ir pinigų, kad tatai galėtų įgyti, kas po sunkiam dienos darbui netenka gyvumo ir gabumo. Bet beveik visur rengiama susirinkimai, kur dykai arba už mažą mokesį skaitoma įvairiausi referatai, duodanti klausytojams tą, ko jiems nepakanka. Moteris turi atrasti laiką ir atsilankyti į tuos susirinkimus, nors ji dėlto turėtų atsisakyti nuo pasikalbėjimo su kaiminka ar nuo kokio nors smagumo, arba jeigu dėlto vyrui prisieitų pasilikti namie ir prižiūrėti vaikus: juk labiausia ant vyro guli atsakomybė už tai, ar motina bus gera auklėtoja jojo vaikų! Daugelyje miestų gyvuoja apšvietos rateliai, prie kurių, neturint kitokių apšvietimui šaltinių, galėtų prisiglausti moters, su tikslu išlavint savo pažvalgus ir pasidalinti mintimis su savo pažvalgų draugėmis. Bet geriausiu pragumu tam viskam atsiekti yra profesijonalinė organizacija (unija). Viską, ką darbininkė turi žinoti, ji geriausiai sužinos savo darbo draugių tarpe. Čia ji lengviausiai gali nusikratyti nuo savo nedrasumo, čia ji gali be baimės pasirodyti kovotoja, čia ji pirmą sykį pažįsta save kaipo dalį visuomenės. Jau nekalbant apie tai, kad profesijonalinės organizacijos, kaipo tokios, privalo atlikti svarbius uždavinius, prie jų prisidėti privalo kiekviena darbininkė da ir dėlto, kad josios politiškai reikalai prie to spiria.

Jeigu įstatymleidystė, kaip tai yra nekuriose Vokietijos valstybėse, davė moteriškai teisę įstojimo į politiškas sąjungas, tai tuomi ji turi pasinaudoti, jei tik turi kokius nors politiškus persitikrinimus. Ją neturi nuo to sulaukyti nė vyro neapykanta, — o tas, žinoma, tankiai atsitinka, — nė išrokavimai taupingumo. Ji turi tam paaukaut keletą atliekamų grašių: tebūnie mažiau viena raikštė arba skribėlė, — ar gi tai labai didelė auka akvaizdoj tojo tikslo, kurį moters turi atsiekti?

Toliau, ačiu moterų tamsumui platinasi nemorališki romanai (meileraščiai), kurie užnuodija fantaziją ir atitraukia atydą nuo rimtų reikalų, platinasi laikraščiai, kurie peni skaitytojus pliovenėms ir pasakomis apie žmoguzdžius ir per tai jas padaro negabioms prie kritikos, šalininkėms kapitalistų politikos. Moteris turi iš pat pašaknų permainty tokį dalykų stovį; išlavintos darbinės neturi įleisti į savo tarpą panašios literatūros. Jos vietą turi užimti gražus partijos organas, arba profesijonališkas lapelis, arba kokia nors knyga, laikraščio rekomenduojama. Tuo visu ji išpildo tik vieną dalį savo politiškų pareigų linkui savęs. Bet jai pasilieka da daugelis kitokių pareigų: linkui vyro, vaikų, draugų, partijos ir, abelnai, linkui visos draugijos.

Daugelis moterų, ir tai ne visados pačios blogosios jųjų, apverkia kiekvieną grašį, kurio neparneša namo vyras iš savo algos. Tas ir suprantama, kuomet vargas ir be to labai yra atjaučiamas. Ir visos jos skundžiasi, kad vyrai ne namie praleidžia ilgus vakarus, tuo tarpu, kada tas laikas, kurį jis gali pašvesti moterei ir vaikams, ir be to labai trumpas. Bet tame atvejyje, kada vyras stovi eilėse kovojančios darbininkų partijos, moteris turi pergalėt savo ašaras ir vargą ir galingai pernešti visas to pasekmes.

Be to, jeigu jis tą daro nenoriai, ji turi jį pertikrint tame, nors josios širdis tada ir truktų į dalis. Kitas darbininkas po sparnu savo egojistiškos, neišmintingos pačios, tarpe meilingų vaikų, užmiršo apie savo partvyišką priedermes ir apleido savo draugus kovoje; bet nemažai darbininkų tik po įtekme savo išmintingų, narsių pačių pažino savo priedermes ir sugrįžo prie savo draugų. «Pasilik čionai dėl savo vaikų!» — sako nesusipratusi moteriškė: — «Nupirk jiems duonos, bovyk ir auklėk juos, jeigu tu turi atliekamų pinigų ir laiko!» — «Eik tenai, dėl savo vaikų!» — primena persitikrinusi socialistė: «užkariauk jiems geresnę ateitį!» Su tokia pačia vyras atras ne tik praleikiančiąją meilę, bet ir nuolatinį draugiškumą.

Sako, kad badas ir meilė valdo pasaulę; tariant «meilė», suprantama paprastai tarp vyro ir moteries meilė, kuri iš senų laikų buvo priežastim karių, piktadarysių, didvyriškų atsižymėjimų ir

amžinai gerbiamųjų darbo vaisių. Vienok, nuo to laiko, kaip moteriškė įstojo į draugijos gyvenimą, da kitas jausmas pasidarė spēka, judinančia pasaulę: tai motiniška meilė. Tas jausmas išsiplėtojo nuo gyvuliško instinkto, sulyg kurio motina apžiūri savo vaikus tik pačiam kūdikystės amžiuje, iki meilei protingai, betesinčiai visą amžį meilei motinos, kuri savo kūdikį guodoja kaipo būsima žmogų. Ir niekur tas jausmas neišsiplėtoja teip stipriai, kaip ten, kur moteris randasi pačiam centre kovos už būvį, kur ji patyrus pati ant savęs, supranta skurdą ir vargą. Nė vienas gyvulyš neina prieš mirtį teip, kaip liutienė, ginanti savo vaikus, nė vienas žmogus nėra teip narsus, ištikimas ir atsidavęs, kaip motina, kuri kovoja už savo vaikų laimę. Susipratusioji moteriškė žino, kokiu būdu gali būt žmonija išgelbėta nuo kančių, ir todėl svarbiausia savo pareiga rokuoja užimti vietą politiškaj darbininkų klesos kovoj ir užauginti savo vaikus politiškais kovotojais. Kiekvienas pažvelgimas ant išblyškusio veiduko savo numylėtinio kūdikio, kiekvienas gailėstingas jojo maldavimas duonos nepadarys tokiai moteriškai nevaisingų koktumo ašarų, o bus tiktai da vienu dilgsniu, pastumiančiu prie veiklesnės kovos.

Vaiko širdyj ir prote motina pasodina viso jojo tolimesnio išsilavinimo sėklą. Ten, kur motina belaisvė, prislėgta ir pavergta, išauga vergų giminė su vergiška psichologija. Laisva, tvirta nepriklausoma moteriškė išauklėja laisvus, tvirtus ir narsius žmones. Dėlei savo vaikų moteriškė turi pamesti savo sustingimą ir apsileidimą. Moteries įstojimas į laisvės kovotojų eiles reiškia ne tik vienos spēkos prisidėjimą prie kovos už dabartį, bet ji per tai prisideda ir prie kovos už ateitį, nes su jaja stovi josios vaikai, pilni jaunystės spēkų, nešėjai ateities. Gera motina šią gadynę vadina ne ta, kuri tik prausia, aprengia ir pavalgydina savo vaikus, bet ta, kuri išauklėja juos kovotojais ir paduoda jiems pavyzdį pasiaukavimo ir nenuilstančio darbštumo.

Tarpe moterų draugiškumas daugelyj atsitikimų labai nepastovus, nes jis paprastai remiasi ne ant dvasiško vienijimosi, bet ant visai šalutinių santikių. Jaunos merginos pasako viena kitai savo širdies paslaptis, moters — savo naminius rūpesčius, bet retai, labai retai jos stengiasi padaryti įtekme, apšviesti dvasiškai ir doriškai viena kitą. Ir tame atvejyje moteris turi tam tikras priedermes. Socialistė tolei nebus rami, pakol nepertikrīs savo draugių tiesingume savo pažvalgų, pakol nesužadīs buklių, neatves prie protavimo neprotaujančiųjų ir neįtrauks į kovą sutingėlių. Dėlei to bus tarpe vienų sulaužytas draugiškumas, tarpe kitų tas bus sutvirtintas visam amžiui, nes tik tie žmonės susiriša draugiškais ryšiais, kuriuos vienija bendras skurdas ir visokios viltys į ateitį.

Ar gali partija iš savo pusės reikalauti nuo beteisės moteriškės, kad ji išpildytų savo pareigas? Ji turi tai atlikti, ir verta apgailėstavimo ta moteriškė, kuri šalinasi nuo tųjų pareigų. Jeigu ji yra išgilinusi socialistiškoje pažvalgoje, tai būtų negalimas daiktas, kad ji jų nesistengtų įvesti į gyvenimą. Kiekviena, net biedniausioji ir menkiausioji moteriškė išgali tą padaryti, ir partija niekad dos nebūtų buvusi tokia didelė ir tvirta, kokia ji yra dabar, jeigu tie tūkstančiai žmonių nebūtų nuo seniai pasidarę josios liuosnoriais tarnais.

Ir kiekvienas patarnavimas, pradandant nuo išdalavimo lekiančiųjų lapelių iki moksliskam darbui, nuo nežymios agitacijos dirbtuvėj iki viešam apsiereiškimui prieš minios susirinkimą, vienodai svarbus ir turintis vertę. Nė jokia spēka nepasilieka bereikalinga ir nesunaudota, ir pasisekimas tik tada gali būt užtikrintas, kad visi savo tarpe tvirtai susijungę ir daro savitarpinę pagelbą.

Didžiausio spēkų įtempimo reikalaujama iš moteries agitacijoje rinkimų į reichstagą. Rinkimai turi būt išreiškimu žmonių valios, ir jeigu moters pačios neturi da teisės prieiti prie baloto su rinkimų kortele, tai pas jas liko da užtenkamai kelių ir šaltinių pakreipti

rinkimus sulyg savo valios. Kiekvienas publiškas susirinkimas duoda joms progą išsireikšt, pertikrint ir pakelti dvasioj klausytojus. Tegul nė viena moteris nepaskaito save tame darbe neatsakančia. Tankiai vienas žodis, einantis nuo širdies iš prastos darbininkės lūpų, turi didesnę veikmę, negu tūkstančiai išvadžiojimų mokytojų oratorių. Bet da geresnė agitacija tarpe savo kaimynų, gyventojų to paties sodžiaus arba tojo paties miesto apskričio. Čia atsidaro platus laukas darbui; čia nereikia gailėtis nė fiziškų, nė protiškų spėkų, nereikia bijotis nė išjuokimų, net nė šmeižimų, nė belsti į kiekvienas duris, paliekant visur lapelį arba laikraštį; kalbėtis su kiekvienu atskiru žmogum, susipažint su jojo nuomonėms ir interesais ir ant tos dirvos pritraukt jį prie judėjimo. O kiek daug darbo laukia moteries laike pačių rinkimų? Išvart iš namų koki nors pasivėlinusį rinkiką, ištraukt iš restauracijos lengvabūdį jauną žmogų, vartavot prie dirbtuvių ir pabriku, primenant kiekvienam, kuris išten išeina, apie jojo rinkimų pareigas. Jeigu jai pasirodys, kad kas nors iš jų noringiau eis namo, negu prie rinkimų, ji turi palydėt jį iki jojo namų, kad jis, pilietis, susisarmatyty prieš ją, beteisę moteriškę. Jeigu kiekviena moteriškė mieste ir sodžiuoj tokiu būdu pildys savo pareigas, tai partija laike rinkimų nemažai bus jai dėkinga už savo pergale.

Nuo tų rinkimų priklauso žmonių gerovė. Verta paniekinimo ta moteriškė, kuri iš savo tinginystės ir bailumo šalinasi nuo savo priedermių. Alkanų vaikų verksmas, nuskurdusios ir nuvargintos žmonijos prakeiksmas bus jai sunki priespauda. Su panieka praeis pro ją, likusia nepažeista, kiekvienas, kurio kūnas apdengtas, kai po pergalėjimo ženklais, da neužgijusioms žaizdomis. Viskas, kas čia pasakyta, lytisi ne tik prie dienos iškilmingumo arba pergalės: kiekviena moteris neša ant savęs kalčią, jeigu galutinis išlaimėjimas bus atidėtas nors ir trumpiausiam laikui. O išlaimėjimas reikalauja aukų, ir kas seka paskui raudoną veluką, tas atlieka tai ne kaipo trumpą pasivaikščiojimą, po kurio turi būt smagus sugrįžimas namo, ne — jis ižengia į sunkų gyvenimo kelią, sudegina paliekamus užpakalyje laivus ir sugrįžimo jam nėra.

«Kardas parvers tavo širdį», pasakė Apreiškimo aniolas Marijai, Jėzaus Motinai, kaip rodo evangelija. Tą patį galima pasakyti visoms moterims, kurios pažino savo didįjį uždavinį. Daug smagiau jaunai merginai pasivaikščioti po mišką ar laukus su savo draugėms, negu klausyti šaukimo prie susipratusio gyvenimo, prie kančių ir kovos. Švelniai sutvertai moteriškiai daug smagiau praleisti laiką namie tarpe savo vaikų, negu atsidurt liepsnoj politiškos kovos; sveikiau ir linksniau pasilikti prie šeimyniško židinio, negu patekti priešų įtarimams ir išjuokimams ir aukauti darbui ypatingai laimę. Vienok, dalyvauti kovoj moterį spiria ne tik plačiai matanti motiniška meilė, ne tik vaikų išžiūra ir mintis apie jų ateitį, bet ir pažinimas savo atsakomybės prieš juos. Iš mūsų susideda avangarda ir nuo mūsų kantrumo ir pasiaukavimo priklauso pasididininimas mūsų armijos. Mēs, moters, privalome parodyt visiems, kad moteris nėra silpnesnė už vyrą, kad, priešingai, moteris ir vyras pastiprina vienas kitą ir kad tik bendras darbas abiejų lyčių gali privesti prie naujo draugijos surėdymo: p r i e i š n y k i m o k a p i t a l i z m o t v a r k o s.

....Aš matau būrį moterų. Jos žengia tvirtais žingsniais, aukštai pakėlusios galvas, neapsiginklavusios. Jos neša ant rankų savo kūdikius, jos nesibaugina akmenų, gulinčių ant jų kelio, grąsinančių priešų durtuvų ir kylančios audros. Kaip annose laikuose jų sesers Prancūzijoje, josios stengiasi užkariauti ateitį darbo žmonėms. Dabar jų yra ne vienas tūkstantis: cilės tęsiasi be galo, — toli ant horizonto matyties nauji būriai milijonų figūrų, uždengtų pilku rūpesties plosčium. Ir ten, už šviesios dangaus tolumos, jos pranyksta. Kaip ugnis, pasirodo raudonas saulės skritulys. Jojo pirmieji spinduliai apšviečia moterų pergalėtojų galvas. Jos išėjo su tikslu atrasti duonos savo vaikams, jos grįžta namo su didžiaja

ateitim. Daugelį pakirto mirtis, beklaidžiojant joms tamsybėj. Jų jų krykštaujanti vaikai yra liudytojai jų didvyriškumo. Jos apsiorengę baltais rūbais su palmomis rankose.

Diena atsibudo.

Atsiminimai apie mintaujiečius.

Šuviai... Paskutiniai žodžiai... ir užgeso šviesus ir skaistus gyvastis dviejų laisvės kovotojų...

Lapkričio mėn. (per. m.) atsibuvo karės teismas Rygoje ant keturių jaunų ir tvirtų vaikinų — mokinių Mintaujos realinės mokyklos — brolių Julijono ir Izidoro Joselsonų, Fridlendero ir Rumano. Juos kaltino už užmušimą (rugsėjo mėn. 1906 m.) tos mokyklos inspektoriaus Petrovo.

Rugsėjo 14 d. kada insp. Petrovas grįžo iš mokyklos po lekcijų, sutiko prie savo namų vieną vikrų vaikiną, kuris pareikalavo prisipažinti kaltu už savo skriaudiko ir budelio darbų. (Čia aš neminėsiu visų jo darbų, jo rankos buvo aplytos ašaromis ir sąžinė apsunkena žmonių krauju. Jo darbus kuopuikiausiai liudija aukos ir lavonai: Beliajjevo, Gringofa ir kitų.) Bet jis ir klausytis nepanorėjo. Tada šuviu iš mauerio tiesiai pataikytas į širdį krito tas aklas caro valdžios bernas ant žemės ir nebeištarė nė vieno žodelio. Užmušikas gi laimingai sau pasislėpė ir netapo ant vietos suimtas. Prasidėjo areštai ir kratos: daug tapo suimta mokinių ir keletą iš merginų mokinių, bet greitai visus juos paliuosavo. Tik po geroko laiko tapo suimti šitie keturi ir po metų bausis kankinimo atsibuvo tas žvėriškas teismas. Teismas tęsė dvi dienas ir išnešė bausių nusprendimą — brolius Joselsonus sušaudyti, Fridlenderą ir Rumaną — 12-kai metų katorgos.

Teisme buvo visi ramus ir drąsiai žiūrėjo į savo bausių likimą. Draugas Fridlenderas atvirai ir narsiai prisipažino, kad jis nudėjęs tą caro tarną, bet niekas jam neįtikėjo, — neįtikėjo teismo lėlės. Tiktai vieno budelio pristavo (antstolio) Grubės paklausė, kuris be jokių prirodymų pripažino, kad buk jis geriausiai žinąs, kad broliai Joselsonai užmušę, o kiti tiktai dalyvavę. Teismas ir klauso melagysčių pr. Grubės. Kurliandijos gub. atstovas Nisseliovič kreipėsi prie Stolypino, Dumos pirmasėdžio Homiakovo ir kitų šių dienų valdonų, prašydamas padėti išliuosuoti nuo mirties tuos nekaltus vaikus ir jie prizadėjo daryt, kas tik busią galima. Kraujageris gener.-gubern. Meller-Zakomelskis kaip tik buvo sustatytas galutinai nūtarimas, tuojaus užtvirtino ir paliepė sušaudyti. Ir krito dvi jaunos gyvastys, kaip priaugusi, sunki varpa... mirė jie drąsiai ir ramiai su laime ant širdies...

...Po 15 minučių skubiai telegrafo drotis neša nuo Stolypino iš Petrapilės «pasigailėjimą», kad mirties bausmė perraityta ant katorgos. Veltui dar telegrafas skubinos... Jie jau nebereikalauna sau sugražinimo gyvybės... jie jau ramiai ilsisi apkloti su šventa ir lengva žemele... Jie žuvo nekaltiausiai iš noro kraujagerių!...

Jūs, neužmirštamieji draugai, atidavėt visas savo spēkas ant labo žmonijos ir su neišmieruota energija kovojot su

visais nevidonais, pašventėt mintis ir norą jaunystės ir ant galo savo žydančią gyvastį. Jūs buvot vieni iš vadovų visų Mintaujos mokslaeivių. Jūs buvot jiems žiedas ir dora! Jūs gi likusieji apkalti į geležinius ir prirakinti prie karo, bukit drąsus ir tvirtai žiurėkit į ateitį, kada tauta sukilus jumis išliuosuos. Tiktai tvirtai tikėkit, kaip ligišiol į savo darbą, nes teismas žmonių jau artinas!...

Turiu dar priminti, kad drg. a.a. Julijonas Joselonas jau 1904 m. už savo pažiuras buvo prašalintas iš mokyklos ir geroką laiką sėdėjo kalėjime kelis sykius. Brolis Rumano Jonas jau 1906 m. gruodžio 8 d. tapo sušaudytas Rygoje, nusprendus karės lauko teismui. Sesuo viena dar tik neseniai tapo paliuosuota iš kalėjimo.

Tai teip Rusijos žmonės perka sau liuosybę!

Vienas iš gyvųjų draugų.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Szveicarlja. Šios demokratiškiausios šalies valdžia, tariant buržuazija, smarkiai niršta ant Rusijos ateivių-revoliucionierių (o jų čia daug yra). Pirmą neapykantą sukėlė neišmintingas «maksimalistų» ir soc. rev. darbas ekspropriacija, šnipo sukurkurstyta, o dabar policija išsijuosus jieško suokalbinkų, kurie užmušė šnipą Naidovą. Sako, kad jį užmušė, išdavus nuosprendį kokiam revolucijonierių komitetui.

Rusija su Persija, kaip jau seniau buvo minėta, neužsiviežia ir tas jų pyktis eina aršyn. Janarolas Snarskij, vadovaujantis kariūmenę pas Persijos sieną, carui telegrafuoja, kad pastatęs Persijos valdžiai galutines sąlygas — tuojaus išmokėt tam tikrą sumą už kelis persų užmuštus rusus. Jei to nepadarys tai Smarskis su savo kariūmene pereisias į Persiją bausti (kardu ir ugnia) tų užpuolikų. Persijos parlamentas vienbalsiai nutarė nemokėt Rusijai tų pinigų ir upas teip ten pakilęs, kad gal bus pertraukta diplomatiški susiėsimai su Rusija. Tai būtų karės įžanga.

Amerikoj, Jungtinėse, Valstybėse socialistų laikraštija pasijuto pavojuje nuo gegužės 23 d.: tą dieną iėjo į įstatymus senatoriaus Penrose sumanymas, kad pačtų viršinkas gali sulyg savo nuožvalgos atimt «blogiems» laikraščiams 2-ros klesos siuntimo teises. (2-ra klesa siuntinėjimas atsiena daug pigiau, negu lipinant markes ant siuntimo). Taigi galime tikėtis, kad socialistų laikraščiai vienas po kitam pradės netekt tų teisių, ir ne vienas dėlto turės sustot ejęs.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Rusų bedarbių konferencija. New Yorke «Rusky Golos» redakcijoj geg. 21 d., sušankus «Rusų Darbininkų Sąjungai Am.», atsiuvo konferencija, kurioj dalyvavo atstovai-pasiuntiniai nuo soc. revolucijonierių, socialdemokratų, «Raudonojo Kryžiaus» (revoliucijinio) ir Rusų Darbininkų Sąjungos. Konferencijos uždaviniai buvo: išdirbti nuoseklų būdą šelpti bedarbius ateivius. Tame susisirkime išdirbta šie punktai: 1) Užkviesti vietines soc. rev., soc. dem., Bundo ir Raud. Kryžiaus kuopas, kad dalyvautų biure, įkurtame prie Rusų Darb. Sąjungos; 2) Tas dalyvavimas turi apsiereikti paskyrimu biurui pinigų pagal pačių organizacijų nužiūrėjimą; 3) Pranešt apie tą nutarimą Bundui (žydu soc. dem. org.)

ir prašyt jo, kad atsiųstų atstovą į kitą konferenciją; 4) Reikaliniu sutvarkyt pašelpos išdavimą bedarbiams centrališkaj vietoj; 5) Kitas susisirkimas paskirta gegužės 28 d. toje pat vietoj.

Tiltų išgriovė. «New York, New Haven & Hartford» geležinkelio atžalos naujas geležinis tiltas ant upės Harlem tapo dinamitu išgriautas gegužės 21 d. Trenksmas buvo teip stiprus, kad visos štangos sulaužyta ir sulankstyta. Tvirtina, kad tai darbas streikinkų, kurie nuo seniai grėsė už savo skriaudas Philadelphijos kompanijai «Schumacher», kuri tą didelį tiltą statė.

Daugybė kelionės nelaimių atsitinka ypač šiuo tarpu, tai ant geležinkelių, tai ant strytkarių. Philadelphijoj ana nedėdienį susimūšė strytkariai dviejose vietose: žmonių mat daug prisėda, o karai suklerę, tai į pakaloaitę negali sustapdyt ir susimūša su kitu karu. Tankiai tas atsitinka dėlto, kad konduktoriai ir motormenai turi ilgai dirbt — nuvargsta ir nepastebi, kur gali būt nelaimė.

Iš moteru gyvenimo ir judejimo.

|| «Lietuvių Moterų Sąjungos» komitetas praneša «V.Ž.» apie savo darbus: — Balandžio 21 d. L.M.S. Komiteto valdyba peržiūrėjus pataisytus įstatus pavedė sekretorei paduoti juos dar syki gubernatoriui dėl užtvirtinimo. Buvo pranešta apie ypatas, kurios savo darbais prisidės prie išleidžiamos knygos. Nutarta siųsti delegaciją Peterburgan į visos Rusijos moterų kongresą (pakvietimas gautas) ir tam tikslui pasiųsti tuoj reikalaujamus 5 rub. užrašų mokesčio. Nutarta teip pat pasirūpinti apie reikalingus tai delegacijai pinigus.

Peržiūrėta sutvarkytieji parašai dėl degtinės panaikinimo, įduota jie dumos atstovui Bulotai. Pavesta sekretorei tų parašų statistiką suteikti laikraščiams, tariant ačių visoms ypatoms, pasidarbavusiomis parašų rinkime.

«Lietuvių Katalikių Moterų Draugija», Kaune įkarta atsimetu-sijų L.M. Sąjungos komiteto narių (per «pričinę» kunigėlių) tapo valdžios užtvirtinta kovo 21 d. (s. st.) š.m. Pirmasis arba «įsteigsamasis» L.K.M.D.-jos susisirkimas buvo Kaune balandžio 26 d. Susisrinko 65 tikrieji nariai ir 9 nariai patarėjai. Susisirkimą atidarė p. Lebkauskienė.

Kuriozišką atsitikimą pamini klerikališkos «Vilties» redakcija prie to susisirkimo pranešimo:

Balandžio 23 dieną Vilniuje buvo susisirkimas 50 lietuvių moterų, katalikių, kur buvo nuspręsta prisidėti prie Kauno L.M.K. draugijos. Tuo reikalu buvo nuvažiavusi Kaunan p. Julija Smetonaitė, bet Kauno susisirkimas... jos netik neišklausė, bet nei neįsileido, kadangi „visos“ vilnietės esančios — socialistės, kaip apskelbė p. Leb. Šauktasi į kitus susisirkimo narius, bet neišklausyta. Kuo vardu pavadinti toksai pasielgimas ir kieno naudai tai padaryta? (!)

Moteru atyđai.

«Lietuvių Moterų Apšvietos Draugystė» padarė iniciatyvą susirengti moterų susivažiavimą Brooklyne, N.Y. aptarimui svarbiausių klausimų moterų padėjime, o ypač lietuvių moterų Amerikoje. Susivažiavimo posėdžiai prasidės pėtnyčioje 12 birželio vakare, 7 valandoje, Tautiško Namo salėje (Grand st. 101-103) ir tęsis dvi dieni iki nedėlios vakarui.

Kviečiamos yra visos moters, kurioms tik rūpi jų padėjimas ir kurios prijaučia dabartiniam moterų-proletarių judėjimui. Jei iš kitur atvažiavusios delegatės neturėtų kur sustoti — tai te atsi-kreipia į «Vienybės Lietuvninkų» redakciją (Grand st. 120-124), o tenai tam tikras komitetas suteiks joms reikalingas žinias.

Susivažiavimo programos yra šitokios: 12 birželio 7 v. vakare — viešame susirinkime draugas J. O. Širvydas skaitys referatą moterų klausime; 13 birželio nuo ryto iki 7 val. vakaro susivažiavimo posėdžiai — o vakare 8 v. bus vaidinta «Vaito piršlystė» ir «Tris mylimos»; 14 birželio, nedėlioje, — posėdžiai iki 7 v. vakaro, — vakare nuo 8 v. viešas susirinkimas ir prakalbos.

Komitetas.

P.S. Kiti laikraščiai malonės perspauzdinti šį pranešimą.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Susitvėrė naujos kuopos: Rhone, Pa. No. 90 ir Edvardsville, Pa. No. 91.

Gegužio 29 d. visoms kuopoms ir pavieniams tapo išsiuntinėta IV Susivažiavimo nutarimai—protokolas balsavimui; tai bus Referendum No. 4. Jeigu kurie kuopų viršininkai, ar pavieniai negautų to protokolo, malonėkite atsišaukti, paduodami savo tikrą adresą, tai antru kartu pasiūsiu.

LSS. sekr. *P. Dubickas.*

Paiškinimas apie LSS. viršininkų nominaciją.

Tam tikra IV-to susivažiavimo paskirta komisija susidedanti iš drgg. V.K. Račkaucko, A. Purvio ir J. Griniaus, jau išsiuntinėjo kuopoms nominacijos blankas, ir tuojuo prasiūdės nominacija. Nominacija abelnai da mums visiems naujas, nepaprastas dalykas, ir dėlto reikėjo kam—nors tatau plačiau paaiškinti; bet kadangi to nieks neatliko nė seniaus, nė dabar, tai, norėdamas, kad mūsų rinkimai bent vidutiniškai nusisektų, jaučiuosi turįs pareigą kai—ką paaiškinti, nors tas gal bus ir pervėlu, nes blanką teko pervėlai pamatyti (Komisija turbūt pamiršo ją atsiųsti į red.).

Negali sakyti, kad komisijos išdirbtoji nominacijos forma tobula, bet nė jos netobulumo negalima rodyti, neturint tikrų mūsų pripažintų veiksmarodžių: tas turi but šiuo tarpu gerai, o geriau rasim toliau, nes kada nors mums paaiškės, patiems pasirupinus, tikriejie demokratizmo principai. Bet negaliu čia praleisti be kritikos kai—kuriuos dalykus, kurie gali daugelį suklaidinti, nepaaiškinus.

Blankoje yra rubrika, kur klausiamo: «Ar apsiima? Jei apsiima — rašyti „taip“, jei ne — rašyti „ne“». Taigi komisija mano, kad kuopa gali statyti kandidatus tik iš savo arba arymiausios kuopos, kurios draugų gali ypatingai užklausti: «ar apsiimi but kandidatu?» Tas visai nereikalingas, stačiai negalima: daugelyj kuopų neatsiras gal nė vieno apsiimančio, tai ar tos kuopos turi nedalyvauti nominacijoje? Iš to gali išeiti taip, kad visus kandidatus nominuos tik kokias vienas, ar dvi didelės kuopos, o didelė dauguma kuopų bus paštraukusi nuo nominacijos.

Kuopos gali nominuoti ne tą, kas apsiima, bet tą, ką nori ir ką mano esant atsakančiu užimti skiriamą vietą. Užklauskimai «ar apsiima» ne kuopoms priklauso. Nominacijos pasekmes apgarsinus, bus matyti, kas lieka kandidatais (žinoma, tie, kas gaus daugiausia balsų). Tada patys kandidatai, nenorinti užimti jiems skiriamą vietą, atsisakys; atsisakiusiųjų vietoj bus kiti, gavę po jų daugiausiai balsų; jeigu ir tie atsisakytų — užims treči ir tt.

Taigi LSS. nariai gali statyti kandidatais ir tokias ypatas, kurios toli gyvena ir nėra ypatingai pažįstamos.

Kuopoms nenurodyta, kaip turi elgtis: ar viešai įvardinti (nominuoti) kandidatus, ar slapta. Sulyg demokratiškų principų turi but slapta. Aš manau, kad taip turėtų elgtis kuopos: Pirmsėdis paduos, pagal blanką, pirmiausia rinkti redaktorių, tą išrinkus — sekretorių ir tt. Kiekvienas draugas turi tiesą paduoti balsą tik už vieną ypatą. Nieks neturi viešai ar pašnabzdomis agituoti už kokią nors ypatą. Pirmsėdis padavęs, paimekime pavyzdžiui, sekretorių, paaiškina jo priedermes ir leidžia da kitiems iš susirinkusiųjų tatau aiškinti, jei kas nori. Paskui išdalina popieros sklypelius, ant kurių kiekvienas draugas rašo vieną ypatą: jos vardą, pravardę ir kur gyvena. arba prie kurios kuopos priklauso. Po to, suskaičius balsus, pasirodžius, kas daugiausia gavo balsų, tuos kuopos sekretorius užrašo į blanką.

Ant galo turiu paminėti, kad ši «dviklesinė» nominacija man rodos, nėra atsakanti, bet jau dabar kitaip padaryti nėra kada. Dėlto kuopų komitetai privalo specialiai sušaukti mitingus, kad kuodaugiautia atsilankytų draugų. Nes jeigu nominacijoje, arba rinkime dalyvaus tik kokis trečdalis visų Sąjungos narių (kas gali lengvai atsitikti), tai į tokį balsavimą reikėtų žiūrėti kaip į netikrą, nepilną, — visgi reikėtų, kad nors pusė būtų.

J. Baltrušaitis.

Apie organo ateiti.

Šiometinis mūsų sąjungos susivažiavimas, nors jis pripuolė taip pakiliame momente kaip rinkimas prezidento, vienok įvyko prie gana sunkių aplinkybių. Tos aplinkybės gal išdalies buvo pirmiau mūsų pačių sąjungoje pagamintos, įvedant pernai nežinomą ir brangiai lėšuojančią «tvarką», gal iš kitos dalies pablogina jas netikėtai užklupęs visuomenę industrijų krizis. Faktą turime prieš akis, kad nėra mums ko per daug drąsintis, nes padėjimas — ne blizgantis.

Susivažiavime pasirodė tai, ko nesimatė iš tolo. Sąjunga turi nominališkos skolos į 900 dolerių; jeigu gi labai gerai eitųsi su organizacijos mokesčiais, ir jeigu sumokėtų skolas sąjungai tos kuopos, kurios yra sąjungai šioiu ar tokiu būdu skolingos (daugiausiai už raštus), tai vis gi da pasiliktų skolos suviršum 400 dol. Bet apie skolininkus kalbant, prisimenu priežodis: «marškiniai, artimesni kūno», — bedarbės suspausti pirmiau rūpinsis pavalgyti, o paskiaus žiūrės apie skolas, ypač da tokias, už kurias čia jau ot neima policija už rankovės.

Reikalinga kaip nors sumažinti išlaidas iki minimumo, nes dabar buvo paleistos iki maksimumo. Reikia mums išgelbėti nuo krachio vienintėlę mus jungiančią spėką, — tai organą. Krizis gal dar nesibaigs iki tol, kol mes išmokėsime geruose laikuose padarytas skolas. Kas gali mus užtikrint, kad bloguose laikuose tos skolos nesidarys dvigubai, ne tik ką jau neduosiu mums pirmasias skolas mokėti? O juk kaštai eis savo keliu.

Susivažiavimas padarė vieną išmintingą žingsnį, — atžengdamas atgal, ką pernai teip neaprovokavus buvo nužengta. Šį tą sugrąžino į «senąją tvarką», kuri tuliems gal nepatiks savo skambėjimu, tačiau praktiškiems žmonėms pasirodys vienu iš tų būdų, kuriais galima nors šiek tiek sudrūtinti sąjungą materijališkai. Juk «seną tvarką» buvo suauginusi turtą į 600 dol. grynais pinigais, sutaisiusi spaustuvę, padidinusi organą, suauklėjusi sąjungą į 1200 sąnarių. «Nauja tvarka» nieko naujo nepadarė, kaip ir tuos 600 dol. suvartojusi, da skolų pridarė... Eksperimentas gana brangus. Te bus mūsų draugams pamokiniu ateityje.

Panaikinus apmokamąjį, arba nors išrinkus meukai apmokamąjį sekretorių liks išde per metus į 300–400 dol. Bet tai dar ne viskas. Kitos išlaidos nesusimažys, o prasitęsiant kriziai dar kokius porą metų, įplaukimai eis mažyn. Būkime praktiškais ir ne užmerkime akių nors tuomet, draugai, kada neišvengtinas prispiria. Sekretorius savo raporte susivažiavimui pranešė, kad jis skaito mūsų sąjungos kuopas tiktai «laikinomis», neištveriančiomis. Ir ištikro kuopų numeriai laksto nuo užgesusių ant naujų, kurios teip greit vėl užmiršta, kaip organizatorius jas sutvėręs apleidžia tas vietas. Sekretorius pranešė ir tą, kad kuopos rods dauginasi, bet kuopose sąnariai, atpenč, mažta. Ir jis nurodo vaistą — užlaikyti nuolatinį organizatorių.

Teip, organizatorius geruose laikuose būt galima užlaikyti ir jis sąjungai nesulyginamai patarnautų geriau, negu kada ne kada apsilankantieji kalbėtojai, ir palaikytų karštesnį judėjimą. Bet ką galės organizatorius padaryti su tuščiais, persiprašant, pilvais? Nežinau, begu rasim tokį stebuklingą organizatorių, kurs iš bedarbių sugudrėtų daugiau materijališkos naudos ištraukti, negu moka patys į sąjungą.

Ne tas yra, ko mums reikia. Mums reikia kaip įmanant pri-laikyti krizio metu organą, nors prisieitų paaukauti tam ką kitą, tai yra, kad ir sustabdyti leidimą pašalinių raštų, atšalinti administratorių ir pasilikti tik su vienu redaktorium ir zecerium.

Gal mano sumanymas pasirodys draugams čysta nesuomone, bet aš patarėia nieko ilgai nelaukiant — sumažinti «Kovą» iki 8 puslapių ir palikti prie jos tik 2 darbininku: redaktorių ir zecerį.

Organas, kaip sakiau, yra vienintėlis dvasiškasis cementas, jungiantis mūsų organizaciją. Ir daug didesnė nelaimė būtų visai jo netekti, negu išlaikyti per sunkymečius biskį mažesni.

J. O. Szirvydas.

Atsišaukimas į LSS. draugus.

Draugai ir Draugės! Užstojus bedarbės laikui, daugelis mūsų draugų papuolė į didelį vargą netekę darbo. Daugelis apleido šitą šalį; iškeliavo į Europą, kad tik kaip norint išbėgti nuo bedarbės arba išsilenkti badmečio laikų. Kiti, kuriems aplinkybės nepavelijo išvažiuoti, pasiliko čionai, žiūrėdami į bedarbę, apimti neramumo išstojo iš Sąjungos, apleido tą vieną iš naudingiausių mūsų organizacijų, teip, kad šiandien Sąjungos gyvenimas yra labai sunkiam padėjime.

Kalbant apie sunkų padėjimą, turiu priminti, kad čion kalbu apie sunkų finansišką (pinigišką) stovį.

Priežastimis finansiško nupuolimo yra ne tik viena bedarbė, bet ir kitos, kurias čia turiu paminėti.

Pirmutinė priežastis Sąjungos nusilpnėjimo yra dabartinis krizio laikas, daugelis draugų netekę darbo neturėdami iš ko pragyventi išstojo iš Sąjungos, paliovė «Kovą» skaitę ir nustojo rinkę prenumeratorių «Kovai».

Antra priežastis buvo iškilusieji savitarpiniai vaidai, kurie daugeliui labai įkyrėjo, bet vaidai, kaip niekam negeidaujant iškilo, teip ir vėla pradings, o Sąjunga visados gyvuos.

Trečia priežastis yra nepatogus laikas, kuris kas metai atsiliepia, tai yra vasaros karščiai. Užstojus karščiams, kuopos pradeda rečiau laikyti susirinkimus, draugai į susirinkimus mažiau lankosi, žodžiu sakant pasiliauja visai agitacija, per tai susimažina visoki įplaukimai.

Taigi atkreipiu atydą visų LSS. draugų, kad «Kovos» išdas visai sumažėjo, įplaukimai yra teip mažai, kad jau negalima bėgančias bilas išmokėti. Jeigu ir toliau teip eisis, tai ir «Kovos» išleidydas turės sumažėti arba ir visai sustoti. Bet ką tada reiktų daryti, sustojus išleidydamis organą? Susinaikintų visas LSS. dabar esantis turtas: raidės, naminiai daiktai, LSS. išleistos knygelės, kurių jau turime suviršum už tūkstantį dolerių vertės, ir tt. Sumažinimas, arba visai sustapdymas «Kovos» atneštų mums labai skaudų smūgį.

Tas priklauso nuo visų draugų: Jeigu draugai trumpam laike priduos savo pagelbą, tai pavojus išnyks. Pagelbą draugai gali suteikti įvairiais būdais:

Pirma: — Kiekvieno draugo yra pareiga platinti tarpe savo pažįstamų LSS. išleistas knygeles ir tas, kurios randasi «Kovos» redakcijoj.

Antra: — Kiekvienas draugas privalo kuo-daugiausia platinti «Kovą», rūpintis, kad kas mėnuo nors po vieną skaitytoją gauti.

Trečia: — Stengtis visus draugus sukviesti į kiekvieną susirinkimą ir kad draugai, turinti darbą, reguliariškai užsimokėtų mėnesines duokles.

Ketvirta: — Rengti kuo-tankiausia susirinkimus su prakalboms, raginti nesusipratusius draugbrolius prigulėti prie LSS. platinti socialistiškus raštus, rinkti aukas ir patiems aukauti pagal išgalę ir tik tokiu būdu «Kovą» galės pergyventi bedarbės laikus.

Per IV Susivažiavimą visi darbininkai, dirbanti prie «Kovos», sutiko nuleisti po \$10 mėnesinės algos, dirbti už mažesnę algą tolei, kol bedarbė tęsis.

Taigi, šaukiu ir jus visus, LSS. draugai, nepraleiskit mano žodžių pro ausis, bet kuo-veikiaus po kiek kas išgalite, prisidėkite su pagelba.

Tikiuosi, kad draugai išklausysit mano atsišaukimo.

Vardan LSS. labo laukdamas paramos mūsų bendram darbui nuo Jūsų, meilingi draugai

Pasilieku su draugiška meile

LSS. sekr. P. Dubickas.

Vienas darbininkas mažiau.

LSS. IV Susivažiavimas iš priežasties nupuolimo finansų atrado galimu padaryti tulas reformas padalinime darbų administratoriaus ir sekretoriaus, butent, kad vienam jųjų būtų pridėta daugiau darbo ir jis būtų apmokamas, kitam gi darbą sumažint ant tiek, kad jis be tam tikro apmokėjimo galėtų jį atlikti. Susivažiavimas nutarė, kad tas būtų įvykdinta į gyvenimą išrinkus per referendum naujus Sąjungos

darbininkus, t. y. už dviejų mėnesių nuo šio laiko. Bet jau dabar esant kritiškam finansų stoviui, kuomet nepriskaitant jau daugelio kitų visokių skolų, vieniems tik darbininkams (redakt., administr., sekret. ir zeceriams) yra neišmokėtų algų, tariant skolių, \$ 282.50. Tokiu būdu pasirodo reikalingu kuogreičiausiai sumažint išleidimus, kitaip LSS. neteks savo organo «Kovos». Sustojus darbams abeluai, pasirodė, kad pareigas administratoriaus ir sekretoriaus gali atlikti viena ypač, prigelbstant redaktoriui ir kitiems arčiau stovintiems draugams. Todėl, aš dabartinis «Kovos» administratorius nuo 1 d. birželio mėn. ir perduosiu visą man pavestą turtą, knygas etc. sekretoriui-išdininkui, drg. P. Dubickui, kurs sutiko atlikti abu tuos darbus. Rezultatas toks: vieton dviejų apmokamų darbininkų bus vienas, kitaip sakant išleidimai susimąžs ant \$ 40.00 mėnesiui.

Su visais reikalais lytinčiais administraciją nuo 1 d. birželio reikia kreiptis į drg. P. Dubicką.

Draugai ir draugės, dabar užstojo momentas, kuris kuogreičiausiai šaukia visus Jumis pagelbon. Nelaukite pakol Sąjungos finansai nupuls ant tiek, kad «Kova» sustos ėjus. Tuojaus svarstykite, galvokite ir duokite įnešimus, iš kurių būtų matyties kokia nors viltis prie pakėlimo finansų ir gyvavimo organo «Kovos». Sulaikykite ant laiko išleidinėjamą LSS. brošiūrėlių, teip pat ir išleidimą knygos «Moters ir Socializmas», kurią Lit. K-tas, Pild. K-tas ir IV Susivažiavimas nutarė neužilgo leisti tik dėlto, kad mažai teatreipė reikalingos atydos ant finansiško nupuolimo. Išleidimas tokios knygos apsieitų su visais honorarais ir kitokioms lėšomis į

Žvejai.

Kiekvienas žino, kas yra žvejys; žino, kas tai yra žvejojant arba žuvaut ir kad prieš eisiant žuvaut, reikia pasirinkti tam tinkantis laikas ir turėti įsitaisius kokį nors rankų žuvelei sugaut. Taigi vieni žvejai neria (arba mezga) tinklą — su tinklu taikosi patykėle, iš-nežinių apsiaubt žuveles; antri kaldinasi žeberklus — žeberklais teip-gi selina iš-netyčių prie neprijaučiančios savo žuties žuvelės, ją smarkiai perduria žeberklu ir jau ta kliuvus; treči stafo varžas arba persėdas — varžą pastatę laukia kurį-nekurį laiką, pakol pati žuvelė pakliuna į ją; ketvirtai gi — gauda meškere: adatą sulenkę padaro kriukutį; ant jo užmauna musę ar slieką ir parišę ant ilgo siulelio, meta vandenin, pats gi žvejys pasitraukia toliau nuo kranto, kad savo šešėliu nenubaišytų aukos. Laisvai plaukiojanti savo rojuje žuvelė, niekad nemačius ir negirdėjęs apie meškere ir nemačius tokio pavojaus savo gyvasčiai, — ji praalkus, — su nudžiugimu naudojasi, atradus maistą — slieką. Kaip jau slieką praryja, tuomet žvejys truktelia siulelį, meškere įkimba žuvies gerklėje ir, palengva ištraukęs ją iš vandens, žvejys perveria per anos žandą raikštelį, ant kurio yra jau daug tokiu pat būdu sugautų žuvelių: žuvelė jau liekti rankose žvejo.

700–800 dolerių. Ar gi laikas apie tai svajoti, kuomet pats organo gyvavimas kybo ant plauko. Knygos vertėjui jau išmokėta dalis honoraro (\$30.00) iš Sąjungos pinigų, kuomet nėra iškur užmokėti už charterį, nėra iškur išmokėti algų pastatytiems prie «Kovos» darbininkams.

Apleizdamas man pavestą vietą, kviečiu visus jus, draugai ir draugės, vardan susipratimo ir socializmo, remti visoms savo pajiegoms LSS. ir josios organą «Kovą».

Buvęs «Kovos» administratorius

A. Rušinas.

Nauji kaštai.

«Kovos» N 22 administratorius praneša mums, draugai, kad gręsia «Kovai» pavojus. Tiesa, viešpataujant dabartiniam kriziui, mūsų finansiškas stovis puola žemyn. Kam tad IV susivažiavimas paėmė nuo drg. Račkaucko vertimą «Moters ir socializmas», mokėdamas 120 dol., o išleidimui tokios knygos reiks nors 500 dol., iš kur mes juos imsime? Dėl to tegul mūsų tie komitetai ne savarankiškai veikia, bet su pritirimu visų LSS. draugų. Mat jie (Brooklyno 19 kuopos tuli delegatai) paprato puldinėt apie naujai pribuvusius iš Lietuvos, tai ir tą knygą teip greit paėmė į darbą. O revoliucijos dainos tai ir dingo per mūsų komiteto malonę.

Dėl to, draugai, pirmiau apmisykim, o paskui pradėkim veikt.

J. A. Stankus.

Su visokiais įrankiais žvejai yra baisūs žuvelių nevidonai, bet pastarasis budelis su meškere labiau atsižymi savo nuožmumu: jis eina kaip ir su prietelyste, rodo save geradėju, siulydamas žuvelei maistą, o kada žuvelė jau pasinaudoja jo dovana, tada pasprangdina nelaimingąją aštriai plieno adatą, nuo kurios tik mirtis jau paliuosuoja aną. Toks tai vyliugis bei veidmainys meškero tojas, — toks tai likimas nelaimingos žuvelės, kuri užsitiki tokio budelio geradaringumu — prazutis!...

Žvejai yra dviejų rūšių: vieni žvejoja jūroje, antri-gi ant sausžemio. Tie, kurie žvejoja jūroje, jau matėme, kaip veidmainingai prieina prie nieko blogo bei pavojingo nemanančios žuvytės ir sunaudoja josios ne tik gyvastį, bet ir kūną: mėsą snėda, o kaulus palaidoja ant mėšlyno...

Dabar pažvelkime ant sausžemio žvejų, kaip jie žvejoja ir kokius įrankius vartoja.

Sausžemio žvejai teipgi mezga tinklus ir jaisiais užmetę, griebia sau nelaimingąsias žuveles, kurios tiktai pakliuva. Tarp žvejų skirtumo nėra, tik jų įrankiai nevienodi: jūrinis tinklas megstas iš siulelių, sausumos gi tinklas mezgamas iš gudriai veidmainingos politikos — šitas tinklas randasi rankose kapitalistų... Žeberklą vartojantis žvejys — monarkizmas, kuris nuožmiai, iš-netyčių arba atvirai, užpuola ant žmonių ir jų teisių ir anie tampa auka pragarinės kosėrės — monarkizmo. Varžų statėjais yra vyliugingi dvasiškieji, k

Rezoliucijos IV Susivažiavimo LSSA.

REZOLIUCIJA I.

13-tos kuopos išbraukimo klausimas.

Kadangi kilo klausimas link legališkumo išbraukimo 13-tos kuopos iš LSS., tai mes, atstovai IV Susivažiavimo, priėmėm sekančią rezoliuciją:

Kadangi 13-tos kuopos pasiuntiniai į susivažiavimą prirodinėjo, jogei kaip kuopa jie visiškai nežinojo apie tulų savo draugų agitaciją prieš LSS.;

Kadangi pasiuntiniai 13-tos kuopos mums pranešė, jogei jie, patyrę aną savo draugų nepatogų socialistams darbą, persergėjo juos nuo panašaus darbavimosi ateityje;

Kadangi anas darbas tų draugų 13-tos kuopos atkreipė atydą mūsų centrališkų viršininkų ant jų, tai manydami dorai pasitarnauti LSS., ne pilnai ištyrę visą dalyką ir neturėdami priderančių tokius dalykus padavadinančių taisyklių, jie norėdami pasitarnauti mūsų Sąjungos labai, garsino patirtus faktus, kaip pačiančius nuo kuopos, o ne nuo ypatų ir išbraukė visą kuopą iš LSS., manydami, kad nuo jos pačios ašies aukščiau minėtieji nešvarūs darbai, ir

Kadangi 13-tos kuopos nariai ir ant toliau prižadėjo pildyti visus LSS. įstatus, jos konstitucijos ir jos charakterio tiesų prisilaikyti, kaip visi LSS. draugai daro;

Todėl 13 kuopa nebuvo užšelpinčius išbraukimo iš LSS. A

REZOLIUCIJA II.

Link 1-mos kuopos susitaikymo.

Susivažiavimas, ištyręs priežastis 1-mos kuopos perskilimo į

rie save perstato kaip priglautojais bei gelbėtojais žmogiškos ypatos ir jos vėlės; jų aukomis tampa visi plaukiantieji varžon, – tai daugiausia, abelnai imant, nesusipratę, neapsišvietę proletarai. To dėlei dvasiškieji, kaip įmanydami sten-giasi laikyti tamsybėje proletarą, sergsti jį nuo apšvietos, kaip nuo smarkiausio nuodo, nes apsišvietęs gaivalas jau nebepa-klūs varžon. Pastarieji gi sausžemio žvejai, vartojanti meškerę — tai vadovai visokių darbininkiškų draugovių, unijų, federacijų, sąjungų, paremtų ant kapitalizmo bei monarkizmo pamatų ir apginančių tuos senosios tvarkos pamatus. Šitie žvejai-veidmainiai, nuduoda esą darbininkų broliais, ko-vojančiais už pagerinimą ekonomiško darbininkų buvį. Bet iš arčiaus prisžiūrėjus į jų veikimus, pamatysime kuom jie yra, kaip vilioja darbininkus.

«Broliai ir sesers darbininkai! Jungkitės, rašykitės į unijas ir pilnai užsimokėkite mėnesines mokesčius, o viską mūsų atsiuksime, kas mums bus reikalinga... Mūsų unijos statutai (konstitucija) yra geriausiai pritaikinti ir surišti su tikrais darbininkų reikalais, mūsų statutai nepersekioja jokios religijos, neverčia veikt politikoje, nė nenurodo, kokios politikos laikytis...»

Tokiu tai saldžiu balsu šaukia darbininkų meškeriotojai, siulydami liuosą kelią į varžą arba į tinklą... Na, ir kaip galima sakyti, jog ne geradėjai! Jie, tie meškeriniai žvejai, neverčia nė prie veikimo politikoje, da greičiau padraudžia darbin-

dvi dalis, išneša sekančią rezoliuciją:

Kadangi persiskyrimas įvyko dėl 13-tos kuopos incidento ir tulų ypatingumų tarp 1-mos kuopos narių;

Kadangi abi pusės nepripažįsta sau kaltės ir kiekviena iš jų nori vadintis 1 ma kuopa;

Kadangi 13-tos kuopos incidentas liko išrištas ir per tai 1-mos kuopos persiskyrimas neturi didelių kliūčių, kad iš-naujo susiliet į vieną kuopą, ir

Kadangi kaip viena teip ir kita 1-mos kuopos pusė prisizada rimtai laikytis prie socializmo teorijos ir LSS. pripažintos taktikos,

Tai Susivažiavimas pripažįsta, kad 1-ma kuopa gali darbuotis išvien, kaip ir lig persiskyrimui, ir kad kuopos komitetas būtų tas pats, kuris buvo lig persiskyrimui.

Tolesnį kuopos susitvarkymą Susivažiavimas palieka pačiai kuopai.

REZOLIUCIJA III.

Link susivienijimo su «Soc. Party».

Pasiūstasis į IV Susivažiavimą «Socialist Party» atstovas, nuo vietinio Philadelphijos skyriaus, perdavė nuo savo partijos nacionališkojo sekretoriaus linkėjimus prisidėti prie minėtos partijos, po draug pažymėjo ir šias išlygas:

Mes galime prisidėti prie jų partijos kaip lygūs su lygiais, su visomis politiškomis teisėmis dalyvauti visos jų partijos viduriniam gyvenime ir teisėmis statyti savo kandidatus į valstybės urėdus, kur yra tinkami lietuviai draugai ir kur lietuvių nemažai apsigyvenę;

Galėsime tvirti ir užlaikyti kuopas savo kalboje ir po savo pilna vidurine autonomija;

Mokesčiai bus po 25c. mėnesiui. Iš tų 5c. eis į «Socialist Party» nacionališkąjį biurą, 5c. į valstybės komitetą ir 5c. į miesto

ką nuo politikos, nes šitame elemente tūno ekonomiškas branduolys – Dieve gelbėk! – darbininkai perskrios riešutą ir paims tą branduolį, paims viršų politikoje, na ir blogai atsilieps tas ant kapitalistų ir jų tarnų.

Teip sanprotaudami riebus žvejai, sergsti darbininką nuo politikos.

Mat kokį slieką užmovę ant meškerės tau, darbininke, teikia – paliuosuoja nuo politikos. Paliekti tau tiktai pildyti lengviausią uždavinį, įsekmui: mokėt mokesčius užlaikymui tokių sąjungos arba unijos vadovų, kurie veidmainingai elgdamiesi ir imdami kyšius nuo kapitalistų, tave pražutin traukia ant meškerės apgavystės pamovę, vieton parodyt tikrąjį kelią prie teisybės bei laimės šaltinio...

Taigi jūs, darbininkai, kurie jau paspėjote apsišviesti bei suprast, kame randasi jūsų laimė ir kaip ją atsiekti, žengkite vis artyn ir artyn prie jos – bet saugokitės tinklų, zeberklų, varžų ir meškerių – nebukit žuvimis! Teipgi stenkitės duot supratimą da nesusipratusiems draugams, ir persergėkite juos, idant nepapultų į tų veidmainių budelių tinklus ir varžas, o greitoj ateityje apturėsite visą tą, ko jieškote. Tie visi jūsų žvejai žus tuose pačiuose žvejonei sutaisytuose šarvuose, kuriuos jie sutaisė jūsų gaudymui.

Smulkutis.

komitetą. Likusieji 10c. pasiliks kuopos išde mūsų viduriniams reikalams ir užlaikymui organo.

Susivažiavimas tą viską apsvarstęs priėjo prie sekaučių išvedimų:

Kadangi mes ir teip remiame savo balsais «Socialist Party» ir tuomi jau dalyvaujame politiškame šalies darbe;

Kadangi, beliekant po 10c. kas mėnuo mūsų išde, mes nebe galėsime nė savo organo užlaikyti, nė kitokią agitacijos darbą varyti, todėl,

Nors prisidėjimas prie «Socialist Party» yra mūsų viena iš artimųjų pareigų ir nors pas mus jau nebe pirmas sykis tas klausimas buvo pakeltas, nutariame: Prisdėjimą prie «Socialist Party» atidėti tolesniam laikui, su vilčia, kada mes sustiprėsime dvasiškai ir materiškai ir kada jokių mums sunkių pasekmių jau nebus ko baimyties.

REZOLIUCIJA IV.

Moterų organizavimosi klausimas.

VIII sesijoje IV LSS. Susivažiavime pakeltas buvo klausimas apie tai, ar LSS. Susivažiavimas pripažįs už reikalingą organizavimosi moterų skyrium nuo vyrų. Iš išreikštų nuomonių išsiaiškino, jog toksai organizavimosi lietuvių moterų turi šiuos tikslus:

Platinti savo ir kitų tarpe apšvietą ir klesinį susipratimą, aiškinti reikalingumą kovoti už prašalinimą luominių skirtumų, rengti moteris-proletares prie šios kovos, aiškinti šeimynos bei draugiškos santykius.

Pasiremiant ant virš minėtų išsireikškimų IV LSS. Susivažiavimas išneša sekančią rezoliuciją:

Kadangi LSS. narių tarpe vis labiau ir labiau išsiaiškina moterų klausimas;

Kadangi LSS. nariai, kaipo socializmo principų pasekėjai nepripažįsta pavergimo vieno nuo kito, o per tai ir moteries nuo vyro, ir

Kadangi moters apšvietoje ir klesiniam susipratime atsilieka nuo vyrų-proletarų —

Pripažįstame už reikalingą ir labai pageidaujamą panašų moterų organizavimosi.

REZOLIUCIJA V.

IV LSS. Susivažiavimo linkmė.

Mes Lietuvių Socialistų Sąjungos pasiuntiniai čia, Philadelphijoje, 10, 11, 12 ir 13 gegužio 1908 m. susirinkę iš visų Amerikos kampų peržiūrėti savo praėjusių metų darbą ir pasekmes ir taisyti naujus takus vis augančiam socialistiškam judėjimui tarpe Amerikos lietuvių, ir

Kadangi paskutinis Amerikos krizis atsiliepė visoj kapitalistiškoj pasaulėj skaudžiu smūgiu, kuris da sykių liudija mums apie netikumą kapitalistiško surėdymo, kuris jau pasiekė savo galutiną išsivystymą, parodanti, jog kapitalizmui nėra jau vietos Jungtinėse Valstijose be kančių proletarijato ir tūkstančių smulkių buržujų žūties, todėl

Pripažindami klesų kovą tarpė kapitalistų ir darbininkų ir reikalingumą darbininkų klesos susijungimo į politišką sąjungą, skirtingą ir priešingą kitoms partijoms, sutvertoms turėjų klesos, prižadame visomis savo pajegomis remti principus tarptautiškojo socializmo; toliaus

Pripažindami įkūrimą sociališkosios tvarkos, dėlei greitesnio nuvertimo alginės vergijos, prižadame raginti darbininkus po visą pasaulę vienyties po iškeltą socializmo vėliavą, ir, ant galo,

Suprasdami, kokią svarbą turi Rusijos revoliucija, kuri paskutinių metų istoriją viešai parodė pasaulei, prižadame iš visų pajegų šelpti tuos, kurie kovoja prieš despotizmą ir už šventą laisvės dalyką — socializmo idėją.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

Granby, Conn. Į vakarus nuo Hartfordo yra dideli plotai žemės, kur gyvena turtingi fermeriai; ta visa apylinkė vadinasi Granby. Yra čia viena kompanija, kuri augina tabaką visokios rūšies; ji samdo su viršum 100 darbininkų, tarp kurių yra daugiausia lietuvių ir lenkų. Darbininkų sanlygos ikvaliai blogos, darbdaviai elgiasi begalo žiauriai. Iš dabartinio šios šalies pramonės sustojimo ir ten kapitalistai naudojasi, nes visiems darbininkams numažino algas, kiekvienam po 25 c. į dieną, o dirbt turi kiek tik pajegos neša. Mažesni fermeriai eina su arkliais dirbt: tai aria, tai kitokius žemdirbystės darbus atliek, — teip ir tuos tas pats vargas piauja. Pernai artojai su pora savo arklių už dieną mokėjo \$ 4.50, o šįmet tik po 4.00, ir reikalauja be galo smarkiai dirbt, kad nė arkleliai tesėti negali.

Kaip kitais metais teip ir šįmet iš aplinkinių miestelių darbininkai atvažiuodavo uždarbiaut, bet šįmet ir čion tiek darbininkų nereikalauja, tik tuos pačius smaugia; daugelis darbininkėlių atvažiuoja, pavaikščioja ir vėl grįšta atgal. — Lietuvių Granbėj yra pusėtinai; kampanijos namuose gyvena 9-nios šeimynos ir apie 30 pavienių; aplink tos kompanijos tabaką yra apsigyvenę lietuvių arti desėtko, jie turi savo mažas farmukes. Tarpe lietuvių sutikimas viešpatauja, bet apšvietimas teip kaip maiše: laikraščių ateina 2 ekz. «Lietuvos», apie tris «Saulės» ir keli «Žvaigždės», bet ir tų pačių turbūt nelabai skaito, kitokių visai nėra. Lenkai darbininkai turi susitvėrę pašelpinę draugiją, tai ir lietuvius palengva traukia, nes šie da jokios neturi.

Bernas.

Girardville, Pa. Mūsų miestukyje lietuvių yra diktas be-relis, ale jų susipratimas — mažas. Mažai kas užsiima skaitymais; kitas, kad ir duodi uždyka kokį laikraštį, tai bėga, kad nekištum panevali į kišenių. Tik smuklėse tai jie narsų. Net prabaščius labai rugoja ant savo parapijonų, barasi per pamokslus, kad neina velykinės.

Yra čia susitvėrus kuopelė SLA. ir LSS; ale paskutinė silpnai žengia pirmyn. Nutarta, kad mūsų mingingai būtų kas savaitė, ale retas katras atsilanko; yra ir knygynėlis, gali kiekvienas pasiskaityti, bet mažai kas skaito. Gegužio 17 d. labai nusidžiaugė Milukas, sakydamas pamokslą, kad vienas vaikas atvirtęs prie dvasios. Tasai vaikas buvo laisvamėnis, prigulėjo prie LSS. ir prie SLA., bet norėdamas apsisiekti, žinoma, turėjo kreiptis prie prabaščiaus (Amerikoj nėra reikalo kreiptis prie kunigo: šliubą gali atlikt pas skvairą.

Red.), kad jis užsakytų. Tai kun. M., užsakęs jį, išpasakojo visą jo gyvenimą ir liepė visiems linksmintis, kad atsivertę ir basiąs parapijonu.

Pilipas iš Kanapių.

Steger, III. Čia yra gražus burelis lietuvių. Apšvieta ky-la, bet labai silpnai. Tarp mūsų tamsunų atsirado cenzorių, kurie ėmė tyrinėti, kas rašo korespondencijas, tuomi duodami gerą uždarbį lojariams (advokatams); kad savo neturi, tai pasikolektavoję kiša lojariui, kad galėtų šiam pasauliui uždrausti rašyti korespondencijas ir kitokius raštus. Neišmanėliai, nežino kad Amerikoje nieks negal uždrausti rašyti apie tokius tamsunus ir apie kitus dalykus.

Tulas Vincas Balsevičia su savo sėbrais susišaukė mitingą ir nutarė nubausti vieną vaikina 73-ims doleriais. Atsirado tokių kopustagalvių ir nubaudė. Nubaudė užtai, kad jis buk rašęs korespondenciją ir parodęs visuomenei, kad mūsų miestelyje yra tokių lietuvių, ką nė velniui netinka. Tas vaikiną nesutiko tiek užmokėti ir išėjo namo, tai p. V.B. užsiundė Motiejum Lavinsku; tas su kitais sėbrais per prievartą naktį atėmė iš to vaikiną 60 dol. (tik tiek rado). Tai tokios pas mus naujienos.

Cenzurninkas.

Clarksburg, W.Va. Kalnakasių darbai labai palengva eina; kai-kur tik vieną-dvi dieni per savaitę dirba. Kompanija kaip nori teip išnaudoja. Žmonės nesusipratę ir nelaiko vienybės, nėra nė jokios draugijos, nė unijos. Čia daugiausia yra italų ir slovėnų; teipgi yra ir keletas lietuvių, bet labai išsimėtę toli vienas nuo kito, tai negalima jų sudrauginti. Be to ir labai tamsūs; kaip matyt, neskaito jokių pažangesnių laikraščių. Tai toks tamsus šis Vakarinės Virginijos kampas. Užmokestis yra mėnesinė; žmogelis kai-kada per pusę metų nemato grašio, o kaip gauna, tai bėga kuogreičiausia į karčiamą.

Kitokių darbų čia mažai yra, išėmus anglių kasyklas. Yra kelios stiklo ir blekės dirbtuvės, kur dirba pilną laiką. Daugiausiai dirba čia prancuzai, italai ir išpanai.

Vakaru Virginijos Socijalistas.

Homestead, Pa. Gegužės 3 d. per F.Bagočiaus prakalbas susitvėrė LSS. kuopa; išsyk įsirašė 22 draugai, o viens paskiaus. Vietiņis kun. Čepanonis pirma džiaugdavosi ir gir-davosi, kad, girdi, visur tų bedievių cicilikų privisę, o pas jį nėra anė «ducho». Dabar susitvėrus socijalistų kuopai, kunigas baisiai perpyko, na, tai per pamokslą kad davė tai davė tiems «bedieviams cicilikams». Tarp ko kito nurodė, kad, girdi, socijalistai arba masonai Prancuzijoje baigią griaut katalikų tikėjimą, jų ir čia privisę. Išėikit, išėikit iš čia! – šaukė, – ba jųs neverti toj šventoj vietoj but! Užbaigė pamokslą net visas drebėdamas, net kelios davatkos apsiwerkė. – Dabar čia didelis žmonėse nuomonių sumišimas; vieni sako, kad gerai

tie cicilikai reikalauja žmonėms, o kiti ginčija, sako: mes juos išnaikšime! Neišnaikš, nes draugai susipratę ir kunigo šauksmų nepabugo.

Justinas Baltusis.

Oglesby, III. Darbai cemento dirbtuvėse eina pusėtinai, bet kadangi žmonių iš apielinkės privažiavusių yra daug, tai darbo visiems neužtenka – bedarbių yra nemažai. Kiek esu patyręs vietinius lietuvius, tai galima drąsiai spręsti, kad čia da negreit prasimuš šviesos spindulys per jų tamsybę; jų šviesa paskęsta gėrime. Sunku ką išsistarti link darbininkų judėjimo, kad negautum bedievio ir kitokių vardų. Mūsų 12-toji LSS. kuopelė išpradžių buvo silpna savo narių skaičiumi, dabar pasidaugino lig 9 ypatų. Ir jei priderančiai kiekvienas atliksim savo priedermes, tai be abejo kuopa augs. Viltis yra.

K. L-ta.

Springfield, III. Čionai gyvuoja 29 kuopa LSS. Neskaitant savo mingus, laiko viešus susirinkimus kas mėnuo ketvirtą nedėldienį, salėj po nr. 225 N. 5th st. Sulyg lietuvių skaitliaus, gana maža jų dalelė lankosi.

Nuo 11 d. gegužio čionai pradėjo dirbti anglių kasyklos, bet keli šaptai visai nepradėjo ir da gal negreit pradės dirbti; matyt neturi užsteliavimo anglies.

K. Eidukaitis.

New Britain, Conn. Vietinė draugystė «Žirgvaikis» parengė apvaikščiojimą 1-mos dienos gegužės, kad toj vienatinėj darbininkų šventėj susirinkti ir pasikalbėti apie savo reikalus. Draugai vienas po kitam aiškino, kaip darbininkai yra išnaudojami dabartinės kapitalistiškos valdžios. Toliaus buvo diskusijos, kaip turime šelpti bedarbius: ar pinigais ar mokslu, bet tapo pripažinta, kadangi mes visi, kurie dirbame ką tik ant vargingo pragyvenimo mums turčiai išmeta, dėlto gi negalime išmaitinti daugybės bedarbių, bet per susipratimą ir sveiką mokslą, visi išvien eidami, galime pagerint savo buvį. dėlto draugai pagal išgalę sumetė 1.40 ir liko nuo vakaro 1.05, viso \$ 2.45; skiriame socijališkos literatūros fondan. Ant to vakaras užebaigė.

Vardan dr-tės Žirgvaikio J.J. Gerduškas.

IŠ LIETUVOS. Plungė (Kauno gub.). Pas mus nieko gero negirdėti, kaip tik girtuoklystė, muštynės, vagystės, nesutikimai. Laikraščių neskaito; kurie ir tur užsirašę, kaip tai «Vienybė», «Šaltinij» ir «Vilniaus Žinias», tai ant sienų lipina neskaitytus, o kai pamato skaitančius, tai tuos vadin socijalistais ir bedieviais. Daug yra žmonių Plungės valsčiuje susipratusių, bet da daugiaus nesusipratusių.

Kelivis.

Iš **Balbieriškio**, Suvalkų gub. [Ištrauka iš laiško]. Mylimas drauge, nuoširdžiai dėkavoju jums už laikraščius «Kovą» ir knygeles, kurias mums prisiuntėt, «Mikės poteriai»; mes apturėję naudosisimės ir su kitais dalįsimės. Nes tik tokius laikraščius ir knygeles skaitydami galim atrasti teisingą kelią ir savo vargų priežastį.

Mums prisieina kovot su atgaleivišku «Žiburium»; tą aparaminom, tai atsirado «šaltinio» lioterija. Daugelis norėjo pasinaudot ir netikėjo, ką mes sakėm. Dabar nieko nelaimėję suprato, kad buvo neišmanėliai ir noroms—nenoroms kenčia dabar išmintingesniųjų pajuokas.

Atviras laiškas «Kovos» Redakcijai.

Gerbema Redakcija «Kovos», neteisingai pasielgė su mano atsakymu Svirpliukui, taisydama žodžius cituotus iš Sv. korespondencijos. Jeigu Sv. nepadarė klaidos, tai aš nė kiek, perrašydamas jo žodžius. Nesupratimas ir nesusipratimas, ne tą patį reiškia. Žodį «nesupratusius» Redakcija neturėjo taisyti, nes ne mano jis buvo...

Teip pat pabaigoje mano straipsnio, — numetė šalin mano parašytą pabaigą, o pridurė savo «nepaisyti ant to». Kam reikalingas buvo tas sakinyš pridurti, kadangi aš pats parašiau kas reikėjo ir už tai aš pats atsakau. Redakcija privalo kritikos necenzuruoti, jeigu jos (Redakcijos) nekliudo. Aš noriu, kad mano balsą išgirstų tie žmonės, kurių link jis siunčiamas, o sulaukęs nuo jų teisingą kritiką busiu jiems dėkingas, nes kritika pataisys man kelią prie tolesnio veikimo. Nuo Redakcijos reikalauju, kad atsiimtų sau savo priedą, o patalpintų mano paties žodžius koki jie yra, kitaip aš busiu priverstas prie kitų laikraščių kad patalpintų.

Spring Valley, Ill.

A. Krajauckas.

Nuo Red. Žodį «nesupratusius» red. netaisė, tik koreguojant nepatėmyta buvo klaida zecerio, kurs sustatė: «nesusipratusius».

Straipsnio pabaiga, kurią tokiu grasinimu rašytojas reikalauja patalpinti, buvo tokia: «nepaisant Svirpliuko patarimų nė kitų jam panašių advokatų, kokie tik bandė P.M. į išsiteisinimo lakštus vynioti. Aš nuo savęs siunčiu Svirpliukui papeikimą už tai, kad jis turėdamas tiek supratimo, kad permatė «draugus nesupratusius», o to savo supratimo skupėjo draugams duoti, ir kaip tikras šykštuolis užgniaužęs pats sau palaikė, numesdamas draugams patarimą lyg šunims kaulą «reikia lavintis»; bet kokiam tikslui reikalinga lavintis nepasakė. Na gal kitą sykį...»

Teip—jau mano buta prasižengusio prieš drg. A. Krajaucką, nes nukirsdamas tą tuščią pamokinimą su «papeikimais», nepaisiau jo reikalavimo: «Busite malonus patalpinti ši rašteli «Kovoje» nesutrumpinant». Prisilaikant tokių bendradarbių įstatymų, paprastai tokius raštus turėčia talpinti kaip yra (tada nereikėtų nė redaktorius) arba visai netal-

pinti. Ištikrųjų tokių skystų, pavandeniavusių polemikų daugiau visai netalpysiu.

A. Krajauckui.

«Kovos» N 18–19 A. Krajauckas rašydamas savo straipsneliuose, tarp kito—ko mokina 23-čios LSS. kuopos draugus susipratimo ir juos nupeikia už tai, kad mane išrinko kuopos sekretorium, buk man padavė tiesą vesti visą kuopos rėdą pagal mano geriausią supratimą, ir aš teip viską sutvarkęs, kad kuopos nariai turėję po svetimais namus jieškoti kuopos knygų. Ant šitų žodžių prisipažinčiaiu kaltu, jeigu aš teip bučia pasielgęs su minėtoms knygoms. Bet man išvažiuojant visi kuopos draugai buvo darbe, tai minėtas knygas aš palikau Andriui Gustaičiui, ir prašiau, kad jis perduotų drg. Antanui (jojo broliui), nes jiedu drauge buna ir visai nemaniau, kad reikės A. K. jieškoti kuopos knygų. O kuopos susinkimo negalėjau laukti, kadangi jis buvo dar gana toli, tai kur jas reikėjo palikti, kad ne pas draugą.

«Kovos» N 19 tas pats autorius rašo, kad aš per greit... prasišalinau iš Spring Valley, nariams apie tai nieko nesakęs, palikdamas knygas ir finansų skaitlines be tvarkos, o kai—kurių narių mėnesinės mokestys esą visai neįrašyta. Aš visą tą matydamas, greitai kreipiausi į 23 kuopos sekretorių, ar ištikro aš ten tiek niekšysčių pridirbau, kiek ant manęs užmeta A. K. Bet gavau atsakymą, jogei nereikėjo nė knygą jieškoti, nes tik pamiršo minėtas draugas atsinešti jas į susirinkimą, ir finansuose jokių klaidų neradę, nes buvo tik per centro klaidą sustabdyta vienam draugui organas «Kova». Tai iš to ir pasidarė A. Krajauckas medegos mane apšmeizti prieš visuomenę kaipo didžiausią nusidėjėlį. — Bet A. Krajauckas ir čia neišvengė melų, rašydamas, kad P. Milčiūnas 23 (22 Raš.) sausio š. m. su savo kvaila prakalba tik supykinęs susirinkusius. Bet ir A. K. ten kalbėjo kaipo daug išmanantis, tai kodėl neuramino susirinkusių, kadangi didžiama publikos buvo susidėjęs iš tamsulių ir iš kalno jau buvo prisirengus ardyti tvarką. Argi to A. Krajauckas da ir dabar nepermato. Ir pats A. K. 23 kuopoj teipgi žymaus nieko nenuveikė ir prie jo paminėtų kuopos klaidų niekada nepasergėjo ir neprotastavo prieš negerą pasielgimą draugų. Tai matyt, jogei ir A. K. truksta to viso mokslo, kurio jis kitiems liepia prisilaikyti.

K. Eidukaitis.

Praktiškas žmogus atsitraukia nuo raudonai karšto pečiaus, kai tas jį apsvilina, bet suprantantis neina nė artyn jo. Tukstančiai ir milijonai praktiškų žmonių atsitrauks nuo kapitalizmo, kai nusidegįs, bet suprantantieji jau jo dabar vengia. (Iš «Appeal to Reason») P. M. K.

DARBININKO KRONIKA.

Šių metų seimas «Susivienijimo Liet. R. Katalikų Am.» prasi-
dės birželio 16 d. Chicago, Ill.

Washingtonė neseniai buvo Jungtinių Valstybių gubernatorių
susivažiavimas su tikslu — išrast būdus užlaikymui Amerikos gam-
tiškų gėrybių (girių ir tt.).

Kaune pasimirė Žemaičių vyskupas Paliulionis, popiežiaus so-
sto asistentas (tas titulas, anot «Vilties», lygus «Rymo grapo» titu-
lui).

Belgijoj netoli Antverpijos gegužio 21 d. greitisis traukinys
susimušė su pelegrimų traukiniu, ir šiojo pasažieriai beveik visi
sunkiai sužeisti (apie šimtą), o 60 užmušta ant vietos. Tokios di-
delės katastrofos ant geležinkelio toje šalyj da nebuvo.

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI?

Visuomenės veikėjų psichologija kartais padaro labai keistus
lankus. Neapsiriksiu pasakęs, kad mūsų darbo didvyriai, užėjus
reakcijai, gyvena lyg lapė po akėčiom, o mano, kad skrajoja pa-
dangėse. Tas pasirodo iš įvairių svajonių-sumanymų. Vilniaus
didvyriai sumanė įkurt tautos namą — šaukiasi į visuomenę: au-
kų, aukų! Kun. J. Ambraziejus išleidžia atsišaukimą: tautos na-
mas tai būsiąs tik kelių inteligentų namas, — aukaukit «Verkams-
Kalvarijai» pirkti, sudėsit po 25 kap. išviso 800 tūkst. rublių ir
turėsit kuo pasigerēt atsilankę į «šventą» Vilniaus Kalvariją. «Vil-
tis» rašo: «Pirma ūmai iškilo tautos namai, kurie kaštuotų į pusę
milijono rublių, netrukus — Verkai-Kalvarija, kurie apsieitų lie-
tuviams arti milijono»; «ar mes išgalėsime pakelti tuos milžiniškus
darbus, patįs būdami dar nykščiuokai».

Reikia pritari ti nuomonei ir pasakyti, kad tas viskas nueis
ant... Rambynkalnio. Ne geriau išrodo inteligencijos «filiozofijos
skurdas» ir Amerikoje. Chicagos lietuviai inteligentai apvaikščio-
dami 30 - m e t i n e s Šerno literatiško darbo sukaktuves, sumanė,
kaip praneša per «V.L.» d-ras Rutkauskas, įkurti «Š e r n o m u z-
i k a l i š k ą f o n d ą», kuriuo turės būt šelpiami mokslą ei-
nantieji muzikai. Kunigo Dembskio sumanymą, kad būtų Šerno
vardu įsteigtas fondas «pasenusiems raštininkams šelpti», tas Chi-
cagos «inteligentų ratelis» atmetęs. Kodėl? Juk šitas fondas tai
bent visai naujas, jokio kito fondo nekludantis, kuomet «muzika-
liškas» fondas yra tik karikatūra prieš «Aušros» draugiją, kurios
tikslu yra šelpti visokius moksleivius. Ar ne išsvajos tie intelligen-
tai da daugiau panašių atskirų fondų: juk mūsų moksleivių tarpe
yra tokių, ką studijuoja mediciną, filiozofiją, mokinasi inžinierys-
tės, skulptūros, maliorystės ir tt. ir tt. Kiek mokslo ir dailos ša-
kų, tiek turi būt fondų!

Ištikrųjų, jau LSS. susivažiavimas, nutardamas pirkti ir išlei-
sti vertimą knygos «Moteris ir Socijalizmas», ne tokią didelę klaidą
padarė, kaip Chicagos inteligentai! Kada išdai išsekę iki dugnui,
taj reikia statyt puikius rūmus. Ar tik nebus tokių «idėjų» pasek-
me dabartinė «gerovės» reakcija — krizis?

* * *

Ne tik «Lietuvos» redaktorius, kaip minėjom pereitam nume-

ryj, pradėjo kitaip suprast revoliuciją. «Kataliko» redaktorius sa-
vo «patėmijimuose» teipgi pasirodė, kaip... bakunistas, einas...
«tiesiok prie tikslo». «Kat.» N 17 redaktorius apskelbia: «Kadangi
dabar (Rusijoj)... nelaikomi agitatoriai ir neperkami tenaiginklai,
tai kam iš Amerikos surinkti pinigai siunčiami?».

N 21, paėmęs ištrauką iš «Vienybė» (N 15) tilpusio laiško iš
Lietuvos, kame pasakyta, kad «už Amerikos aukas dabar jau mes
neperkame ginklų», redaktorius vėla negandauja iš tokio revoliuci-
jos stovio...

Ar gi galima tikėt, kad «Katalikas» virsta į revoliucijonišką
laikraštį? Niekuomet! «Katalikui» rūpi tik kaip nors atgrasint lie-
tuvius darbininkus nuo aukavimo revoliucijos reikalams. Ne drau-
džia stačiai, kaip pirma, bet neva faktais prirodo, kad Rusijoj «da-
bar revoliucijos nėra», o Amerikos lietuvių darbininkų aukomis
naudojasi nežinia kas, ir «Kat.» red. ktsako, kad už jas esą leidžia-
ma tik «Žarija». Lyg «Katalikui» nereikia žarijų? Oi, reikia, rei-
kia!

* * *

Amerikos «Rusų Darbininkų Sąjungos» įstaiga, vadinama «pa-
siteiravimo biuru» («spravočnoje biuro») kreipėsi per «Ruskij Go-
los» į visus Rusijos ateivius su daugybe klausimų: vardas pravar-
dė, tautybė, tikėjimas, iš kur, prie kokios draugijos prigulėjęs,
kiek šeimynos narių čia Amerikoje, o kiek Rusijoj ir tt. ir tt. Toks
kamantinėjimas galėjo daugeliui pasirodyt bereikalingas, ir «Vien-
Liet.» (N 21) tulas Amerikonas stačiai sako, kad «po priedanga
«darbininkų būvio pagerinimo» pažado, viduje esti žandaras, tyko-
jantis ant Rusijos iševio» ir tą biurą vadina «pasiteiravimų ž a n-
d a r i š k a s biuras», kurio t i k s l a s «surašyt visos Amerikos
rusus ir ne rusus ateivius, idant sužinoti, kurie priguli prie darbo
sajungų ir kitų organizacijų — politiškų... iširti pažangesnius ir
jau jieškomus, primesti jiems kriminališkus prasikaltimus ir ga-
benti Rusijon, kelti ant kartuvių».

Nors «V.L.» to tvirtinimo neprimiro faktais, tačiau liogiškai
jis išrodo panašiu į teisybę: juk žinoma, ir «V.L.» tai primena, «jog
Rusijos žandarai ir visoki šnipai Amerikoje tveria revoliucijoniškas
kuopas, organizuoja, rašo aštrius straipsnius» ir tt.

APYSKAITOS.

«Kankinių Kasos» apyskaita

už ketvirtųjų metų antrąjį trečdalį
(V — XII.07).

I. KOMITETO APYSKAITA.

Įplaukos.

- 1) Iš «Amerikos Kankinių Komiteto» gauta: a) rb. 806,05, b) rb. 286,50, c) rb. 303,25; 2) Per L.U. rb. 168,18; 3) Per Sk. rb. 41,15; 4) Per Ž. rb. 85,43; 5) Ūkmergėje surinkta rb. 80,55; 6) Suvalki-
joje surinkta rb. 19,75; 7) Panevėžyje surinkta rb. 27,41; 8) Kau-
ne surinkta rb. 10,00; 9) Per M. Dr. vakariene rb. 22,75; 10) Per
Kalėdas atstovų duota rb. 20,80; 11) Per vakarą lapkr. m. rb. 28,-
70; 12) Per Kalėdas Vilniuje surinkta rb. 29,12; 13) Šp. rb. 0,90;
14) N. aukos rb. 3,00; 15) darbininkų Vilniuje surinkta rb. 3,35. —

Išviso rb. 1936,89.

Iš I. jo trečdalio liko rb. 104,35.

Viso labo rb. 2041,24.

Išlaidos.

1) Vilniaus kaliniams rb. 896,61; 2) Kauno kaliniams rb. 300,00; 3) Panevėžio kaliniams rb. 127,41; 4) Suvalkijos kaliniams rb. 209,75; 5) Ūkmergės kaliniams rb. 232,55; 6) Šaulių kaliniams rb. 35,00; 7) Lietuviams kaliniams Vitebske rb. 19,75; 8) N.N. rb. 19,20; 9) L. rb. 25,00; 10) V.P. rb. 10,00; 11) B.L. rb. 15,00; 12) L. šeimynai rb. 26,00; 13) L. ir B. rb. 12,00; 14) Šp. rb. 9,00; 15) K. rb. 4,00; 16) L.A. rb. 1,85; 17) Š. rb. 5,00; 18) Vologdos iš-tremtiems rb. 15,00; 19) Krasos išlaidos rb. 4,33. —

Išviso rb. 1967,45.

Iplaukų buvo rb. 2041,24.

Kasoje liko rb. 73,79.

II. UŽSIENIO ATSTOVO APYSKAITA.

Iš pereitojo trečdaliu liko

fr. 17,25.

Šiuodu trečdaliu išleista

„ 1,55.

Kasoje liko fr. 15,70.

Už «Kankinių Kasos» Komitetą
Paryžiuje, jo užsienio atstovas A. Vardas.
Gegužės m. 16 d. 1908 m.

KLAIDU ATITAIŠYMAS.

«K.» N 22 Sąjungos sekr. pranešimuose koreguojant nepaste-bėta zecerio klaida šiame sakinyje: «kad prašalintų drg. A. Berno-ir Veik. Kom.». Vietoje «ir» turi būt iš.

«K.» N 21 pranešime iš LSS. susivažiavimo pasakyta, kad J. Merkuševičius ir S. Danilavičius paaukavo po \$10. Drg J. Merku-ševičius praneša, kad tai nepaaukavo, o tik p a s k o l i n o.

A P G A R S I N I M A I.

AUKOS.

Revoliucijos reikalams:

McKees Rocks, Pa. kuopos draugai	3.30
Springfield, Ill. Bensevičiaus dukters krikšt.: A Bensevi- čius, M. Gavienaitis, J. Krikščionas, J. Matusevičius, J. Buškevi- čius, J. Raugelis — po 25c. P. Raugeliene 10c. M. Raugeliene 5c.	1.65
Viso	1.22
Easton, Pa. krikšt. pas S. Meškaucką	1.22
Chicago, Ill. J. Šimkaus varduose: B. K. Radzevičius, J. Trei- navičius — po 25c. Viso (atimant persuntimą)	3.43
Spudis — po 50c. J. Raudonius 25c. ? 2c. Viso	1.27
Viso	7.34

Sušelp. Buržinskių ir Liaugmino šeimynų.

Brighton, Mass. krikšt. pas J. Treinavičių: J. Motuzas, F. Bushma, F. Rutkauskas, J. Gabalis — po 50c. S. Vismonas, P. Rutkauskas, P. Vinšteins, J. Bushma, K. Žemalėniškis J. Trei- navičius — po 25c. Viso (atimant persuntimą)	3.43
Easton, Pa. krikšt. pas J. Meškaucką	1.23
Viso	4.66

Aukos Kankintiniams.

W. Frankfort, Ill. (atimant 2.50 „Aušrai“)	2.50
Rev. Rėm. Komiteto Iždininkas J. O. Szirvydas.	

LSS. 14-tai kuopai.

Užkviečiu visus draugus atsilankyti į susirinkimą 5 dieną birželio 8 d. vakare. Atsibus Lietuviškoj svetainėj, ant Bar re st. Yra labai svarbūs reikalai.

Org. J. BULOTA.

6-tai LSS. kuopai Pittsburg, Pa.

7 birželio, 2 val. po pietų, po num. 142 Ohio St., atsibus svarbus susirinkimas. Visi draugai malonėte atsilankyti.
Sekr. A. VAINORIUS.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškome Konradą D'eisteteną, gyvenusį keletą mėnesių atgal Pittsburg, Pa. Bartlingo

saliune. Kas apie jį žino malonės pranešti šiuo adresu:

Antanas ir Celina Gavenskiai,
Pilviškiai, Suvalkų gub.
Russia-Lithuania. [25]

Reikalauju apsivedimui merginos. Turi būt tiek apsišvietusi, mokėti gražiai skai-tyti lietuviškus laikraščius ir knygas. Mel-džiu tuojau atsiskauti šiuo adresu:

S.R. Budrius,
453 So. Canal Str. Chicago, Ill. [25]

«Kovos» redakcijoj galima gauti šias knygas:

Kūdikų vergija „Laisvoje“ Amerikoj	5
Senovės šventieji ir dabartiniai bedieviai	5
Ar geras katalikas gali būt socialistu	5
Politiškas minių streikas	8
Kaip atsirado valdžia ir valstybė	8
Kodėl išnyko baudžiava Lietuvoje	8
Vyskupas Myriel ir konvencionalistas	8
Imtynės varguolių su bagočiais	10
Kantiškos apie peklos kančias	10
Aukos karšs Dievui	10
Puota. Parašė B. Zijunas	10
Ar socialistas gali būt kataliku	10
Mūsų dielės	10
Iš istorijos kaimiečių kovos su ponais	10
Socializmas ir darbininkiškasis klausimas	10
Revoliucija, jos prasmė, priežastys ir pasekmės	10
Dėlko žmogus lieja prakaitą	10
Paskutinė banga	10
Agitatorius	10
Kaip aš tapau milijonierium	10
Socializmo A-B-C	10
Kelionė per peklą	10
Iš bažnyčios istorijos	10
Kaip geriausia laidoti numirėliai	10
Užmušimas caro Alekseandro II	15
Dilgėlių žiedai (juokų knygelė)	15
Ponas ir bernas	15
Baudžiava Lietuvoje	15

Centai

Kunigija ir svietiška valdžia	15
Intekmė socialistikų sąlygų ant visų kultūros šakų	15
Ar vyskupas Valančius nebuvo vilniūnų lietuvių	15
Žmogus. Puiki apysaka	15
Tikri ir netikri šventieji	15
Katalikų bažnyčios mokslas apie tironus	20
Kur mūsų išganymas	25
Po priedanga šventenybės	25
Dvynai vagių	25
Lietuvių praetis, dabartis ir ateitis	25
Išganymas vargdienio	25
Apie turty išdirbimą	35
Vargdieniai	50
Ellės Vaičiai	50
Iš ko kyla melai ir skriaudos žmonijoj	75
Doleriai	
Kankytojai ir kankintiniai už mokslą	1.00
Spėka ir medega. Principai prigimties vieatos (apdaryta)	2.00
„Naujoji Gadyne“. Buvęs LSDP. organu (pilnas kompl.)	2.00
„LSDP-jos Žinios“ (buvo 10c.)	5c

Kurie ims ne mažiau kaip už \$5.00, gaus 35 proc. pigiau.

K. MARKS jo gyvenimas, raštai ir darbai. Knyga ką tik gauta iš Europos ir Amerikoj da nematyta „ „ 12c
RAISTAS naujai išleista pagarsėjusioji knyga [žiūrėk pa-
skutinį „Kovos“ puslapį] „ „ „ „ 1.00
Telpgi galima gauti puikių laiškamų rašyti popierų, su re-
vol. paveikslais. Prekė: du už 5c.; tuzinas už 25c., 100 už 1.00.

Pinigus siųskite šiuo adresu:

P. Dubickas,
1815 - E. Moyamensing Ave.
PHILADELPHIA, Pa.

AGENTAI „KOVOS“.

W. Quesal, 441 Herriot st.	Yonkers, N.Y.
F. Bagočius 143 Ohio st.	Mc Kees Rocks, Pa.
J. Želvis, 711 W. Lombard St.	Baltimore, Md.
A. Kalinauskas, 4458 So. Honore st.	Chicago, Ill.
T. Kubilsky, 66 Porter ave.	Brockton, Mass.
J. Keršis, Box 328	Wilmerding, Pa.
J. Luiza, 22 So Greene st.	Baltimore, Md.
V. Kvedera, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
P. Kačulis, 512 W. Barre st.	Baltimore, Md.
J. Matulis, 103 Grand st.	Brooklyn, N.Y.

A.Dumbria, Box 512
P.M. Kaitis, 221 Wabansia Ave., Cor. Marshallfield, N. Side, Chicago, Ill.

Melrose Park, Ill.
Chicago, Ill.

S.STANKEVYCIUS, 60 Wells st.
Ch. MAJAUSKAS, Box 418.
B.Kondratavycius, Box 659
J. Vaitkevycius, 40 Walnut st.
J.Jasulevycius, Bx 6
P.Meškinis, 775 N. Montello st.
P.Norkus, 255 River st.
A.Kašuba, 129 Joseph ave.
J.Lukoševycius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.
M.A.IGNOTAS, 1028 So. 2-nd st.
E.FROOMES, 78 Grand str.
F.NARVYDAS, 544 W. 9-th str
J.STAŠKUNAS, 1515 Sheffield st.
A.STANELIS, 74 West st.
J.ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave.
A.D ir Žulaitis, 155 Metropolitan av.
M.Fansteel, 4501 Hermitage av
K.J.Baranauskas, 452 Collinsville av

Hartford, Conn.
Westville, Ill.
Wilmerding, Pa.
New Haven, Conn
Minersville, Pa.
Montello, Mass.
Paterson, N. J.
Rochester, N. Y.
Phila., Pa.
Philadelphia Pa.
Brooklyn, N. Y.
New York, N. Y.
Allegheny, Pa.
Newark, N. J.
Springfield, Ill.
Brooklyn, N. Y.
Chicago, Ill
E. St. Louis, Ill

«Bedarbių klausimas».

Toks vardas «Dilgėlių» Bendrijos išleisto paveiklo, perstatančio šiandieninę bedarbę ir kaip ji gali būt išrisama. Paveikslas, gana didelis (8 x 11 colių), ant gražios, glencevotos nesulūžtamos popieros, kaštuoja su prisūntimu 15 centų. 10 ekzemplierių — 80c.; 2 ekz. ir daugiau — už pusę kainos (po 7½ cento). Užsisakant mažiau kaip už dolerį, pinigus galima siųsti pačtos markėmis. Adrisuoti reikia šiaip: «DILGĖLĖS», 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškios kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) \$ 1.25
VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c
NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) 10c
Pinigus siųskite per Mony Order arba pačto markėmis ant šio adriso:
P.Mikolainis
P.O. Bx 62 NEW YORK City

Dovana «Kovos»
Skaitytojams.

Dvi puikios knygelės:
1) «Svajus» Tragedija—Poėma, 135 p.
2) «Gyvybė» (kantata) ir kitos poėmos, 41 pusl.
Abi knyguotes parašė eilėmis **J o n a s V i s k o š k a.**
Kas užsirašys «Kovą» visiems metams ir prisiųs \$ 2.00, gaus dovanai abi knyguotes «Svajus» ir «Gyvybė».
Kas užsirašys «Kovą» pusei metu ir prisiųs \$ 1.00, gaus vieną knygelę «Svajus». — Knygelės bus pasiųstos tuojau, kaip gausime pinigus.
Skubinkitės ir naudokitės gera proga.

Lietuvių Draugystė Amerikoj
„Laisve”

uždėta Pittsburg, Pa. 24 d. vas. 1907 m. Mokestis 50c. mėnesiui, pašalpa \$7.00 į savaitę. Visi draugai iš Amerikos yra kviečiami prisidėt pavieniais arba tvert «Laisvės» kuopas. Drauge kviečiame visas gyvuojančias draugystes prisidėt prie mūsų ir tuomi sutvert Sąjungą Lietuviškų Pašalpiinių Draugysčių. Norintieji matyt Konstituciją, atsiliepkit pridėdami 25c. krasos ženkleliais, pas dr-stės sekretorių F. J. Bagočius, Box 1399 Pittsburg, Pa. (30)

«Kovos» kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos» kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kompletas su prisūntimu prekioja \$ 2.00.

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorėjų ir siuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Telpti turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.
Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

Puikus laikrodėlis už \$3.75
Pirmaus siuntimo pinigų iškirpk šita apgarsinimą ir prisiek mums su savo adrisu, mes prisiūme per ekspresą C.O.D. ant pažiořėjimo laikrodėli ir lenciugėli gvarantuotai paauksuotą.
M. C. FARBER,
Dept 104-225 Dearb-
[28] orn St., Chicago, Ill.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
Dr. Philip Rovno,
423 Pine St. Philadelphia.
PRIIMAMOSIOS VALANDOS:
Iki 10 išryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

„RAISTAS”

Garsingoji knyga, išėjo iš spaudos, lietuviškoje kalboje, kuri parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų, versta iš angliško originalo.

Raistas teip žingeidi ir visoj pasaulėj reikalaujama, kad jau išversta į 18 ką visokių kalbų. Mums tuom akyvesnė, kaip Amerikonas aprašo lietuvius, nuo išlipimo iš laivo ir visą gyvenimą Amerikoje kaip zerkole — perstato.

Perskaites Raista, geriaus pažįsi Amerikos gyvenimą, ne kaip daug metų čia gyvenęs, ir visų suktybių paslaptis; atrasi kaip padaro apgavikai didelius pinigus. Daug kytrumo yra toj knygoj.

RAISTAS aiškiai parodo, kaip kapitalistai barbariškai apgaudinėja darbininkus, kaip sužaga jų moteris, suardo šeimynų gyvenimą, nustumia į paleistuvystę, ir kaip mėsos skerdingyčios primaišo visokių biaurybių nuodijant žmones.

RAISTAS didelė knyga dabar prekioja tik **1 dol.** Pasiskubinkit, nes mažai teliko knygų. Siunčiant pinigus adrisuot.

J. NAUJOKAS

Madison Sq. Sta. box 189,

New York City.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo čystytojas	1.00
Reumatizmo giduolė	1.00
Širdies sudrutinimo valetas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims regulatorius	1.00
Plaučių ir inkstų giduolė	75c
St. Gothardo allejaus	
Mostis nuo ntežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir daug kitokių gydnoitų.

E.W.Gilas SE. Cor. 2nd & Federal st.

Lietuviai pasinaudokite proga.

Ant pardavimo
Bučerne ir groserne
Biznis puikiai išdirbtas. Vieta labai gera, apgyventa lietuviais. Norintieji plačiau apie tai žinot, malonės atsilankyti ant šio adriso: 3530 Wharton str.
PHILADELPHIA, PA. (6

„K o v a”

Išleina kas pėtnyčia. Prenumerai visas **„KOVA”** The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1419 So. 2-nd Str. Phila. Pa.

dalis avieto: metams \$ 2.00 pusmečiui \$ 1.00

Apgarsinimų prekė: Sykis už colį 50c. per mėnesį 1.00; per metus 10.00

Subscription rates: One year in all parts of the world, \$ 2.00; Six months \$ 1.00.

Advertisement rates on application.

Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adresuokite:

«**KOVA**», S.E. Cor. Moyamensing Ave. and McClellan Str. Philadelphia, Pa.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

Veikiamaasis Komitetas.

I-mo Rajono	K. L i u t k u s, 109 Grand st., Brooklyn, N.Y.
II-ro Rajono	A. B e r n o t a s, 228 Gerritt st., Philad'a, Pa.
III-čio " "	F. J. B a g o č i u s, Bx 1399, Pittsburg, Pa.
IV-to " "	M. M. R i c e, Gen. Del., New York, N.Y.
Mass. Valst. Rajono	A. J. V i z n i s, 45 Ward st., Worcester, Mass.
V Rajono	A. A n t o n o v, Bx 538, Minersville, Pa.

Išpildomojo Komiteto:

J. G r i n l i u s, 120 Grand st. Brooklyn, N.Y.
S. S t a n k e v y č i u s, 60 Wells st., Hartford, Conn.
T. A n d z i u l a i t e n ė, S.E. Cor. 12-th & Rītner st., Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmsėdis J. S u k y s, 120 Grand st., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, B. Ž i u r y s, Bx 371, Naugatuck, Conn.
Archiv., J. O. Š i r v y d a s, 120-124 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmsėdis, J. S U K Y S, 120 Grand st., Brooklyn, N.Y.
Sekretorius, J. S. P R U S E L A I T Y S, 17 James st., Waterbury, Conn.
Iždininkas, J. O. Š I R V Y D A S, 120-124 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Sekretorius - iždininkas:

P. D u b i c k a s, 1518 E. Moyamensing Ave. Philad'a, Pa.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. knopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas „Kovos“ fondan ir Literatūros fondan ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavimų, paduokit skundą Išpildomajam Komiteiui.

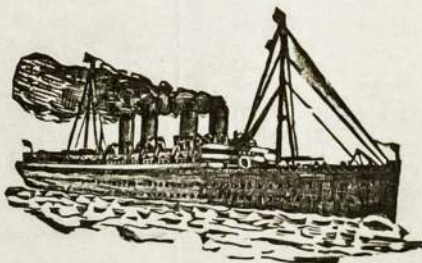
Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatūrais reikalais, kreiptis prie archivarįaus J. O. Širvydo

Uzsirašydami laikraštį „Kovą“ siųsdami prenumeratą už „Kovą“ ir su visais kitais reikalais lytinčiais „Kovą“, rašykite tiesiog „Kovos“ adrisai.

Sekr. P. Dubickas.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

100 tukstanciu iš po spaudos

Naujos Lietuviškos daktariškos knygos jau išėjo „VADOVAS Į SVEIKATĄ”.

Ir vėl 100.000 išleista tos knygos, kurios vėliausias išdavimas, yra su daug pridėjimų, plačiau išaiškinta visokios ligos, kaip būti sveiku ir nuo ligų apsisergėti, pripildyta

Direktorius:

COLLINS New York Medical Instituto.

Apart moksliskų raštų kas reikalinga kiekvienam žinot, toj knygoj yra daug žingeidžių pamokinimų, apie vyrų su moterims susituokimą, ką iki šiol dar nieks teip atvirai ir drąsiai neaprašė, kaip „Vadovas į Sveikatą”.

Tą knygą suviršum 200 lapų didžio, kiekvienas, kuris tik atsius 10 c. markėms už prisinintimą, apturės per pačią VADOVĄ Į SVEIKATĄ dykai.

Šita knyga yra naudinga sveikiems ir sergantiems, vyrams ir moterims, nes joj yra aprašymai kaip nuo visokių ligų išsisaugot, kaip jas išsigydyt, teipat visokių ligų vardai. Kiekvienas toj knygoj atras sau reikalingas žinias.

Je! sergi, pirmiau negu kreipsies pas kokį daktarą, kad nesandėią ligą nekalbėtų, tai išsirašyk ir perskaityk VADOVĄ Į SVEIKATĄ.

Teipat **Collins N.Y. Medic. Inst.** daktarai, vyrų ir moterų visokias ligas gydo pasekmingai, nes pergalejimui ligų vartoja grynus vaistus, kokius tik žemė ir ganta išduoda. Kad ne ypatiskai, tai aprašyk ligą (lietuviskai), kad liga bus išgydoma ir bus prisiusti vaistai, tai kokio skyriaus ar vardo liga nebutu, bus išgydyta. Vaistai išsiuntinama po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulės, tik ne į Rusiją. Adresuok:

The COLLINS N.Y. Medical Institute
140 West 34-th st. New York, N.Y.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 5 po p. Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 p.p.

Dr. R. Mielke, aprūpintojas gydinių Instituto.

Visu atydai.

„KOVOS” spaustuvėj yra spauzdinama visoki stambesni darbai, kaip tai knygos, konstitucijos, blankos ir tt. ir tt. Darbas yra atliekamas gerai, greitai ir už visiemis prieinamą prekę.

Kurie tik turite kokį-nors spauzdinimo darbą, tuojaus kreipkitės į «K-s» spaustuvę ir busite užganėdinti.

TABAKO NAUDOTOJAMS

Kiekvienas, kuris apsilims parduoti mūsų tabaką savo pažįstamiems už \$ 6.00 verties, gaus šitą dailų laikrodėlį dykai. Gwarantuotas ant 20 metų, dubeltavi dailus lukštai, užėukamas ir nustatomas ausuke. Reguleriška laikrodžio prekė \$ 23.00.

Mūsų reikalaujame parduotųjų kiekviename mieste, kurie garsintų mūsų pipkes, cigaretes ir tabaką. Šitą tabaką vartoja Europos viešpatyėtėse k.t.: Austrijoj, Bosnijoje, Sercegovinoj, Turkijoje ir Rusijoje. Šitą tabaką visi pamylėjo už tai, kad nedegina liežuviu ir nedžiovina gerklės. Mūsų esame aplaikę daugelį padėkavonių už puikų tabaką ir dovanas nuo tų, kurie yra patyrę mūsų tavorą. Prašykite per laišką pilno paaiškinimo, arba tieslok pareikalaukite, o mūsų jums pasiūsimė expressu be pinigų visokio gatunko, vertės \$ 6. Jeigu patiks, jūs turite savo laiške paminėti, kad parduotėsite tarpe savo draugų. Kartu su tabaka prisiūsimė dovanai laikrodėlį. Reikaludami tabako prisiūskite kartu 50c. stempoms, o likusius 5.50 apmokėsite expressui; arba, jeigu atsiūsite pilnai \$ 6 iš viršaus, mūsų pridėsimė auks. lenčiugėlį vertės 2.50. Jeigu tavoras nepatiktų, pinigus mūsų sugrąžiname. Šita dovana tik ant trumpo laiko, todėl patariame neatidėlioti. Rašykite:

European Tobacco Co.

33 Leonard str. Dept. 76.

New York, N.Y. [7